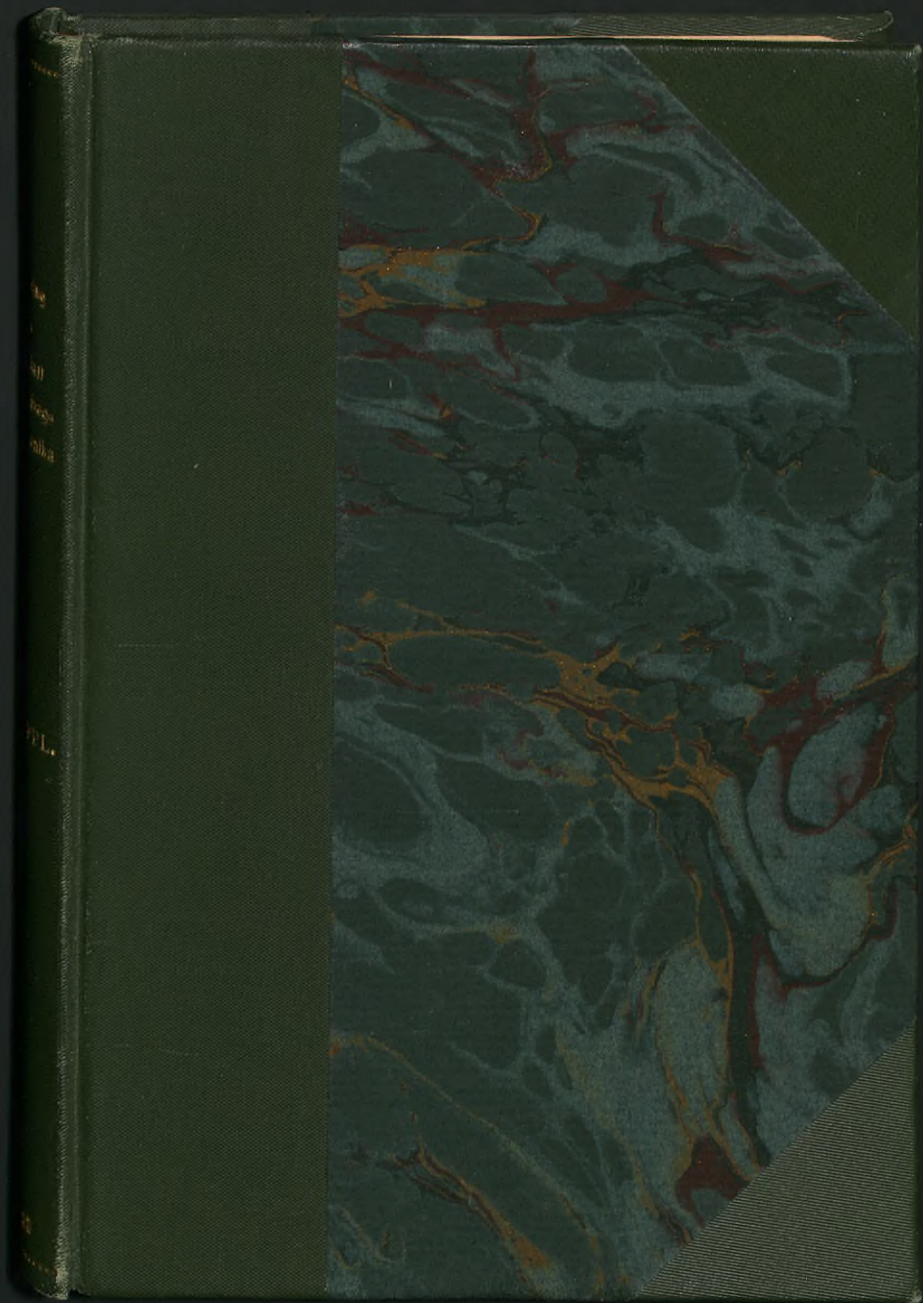

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

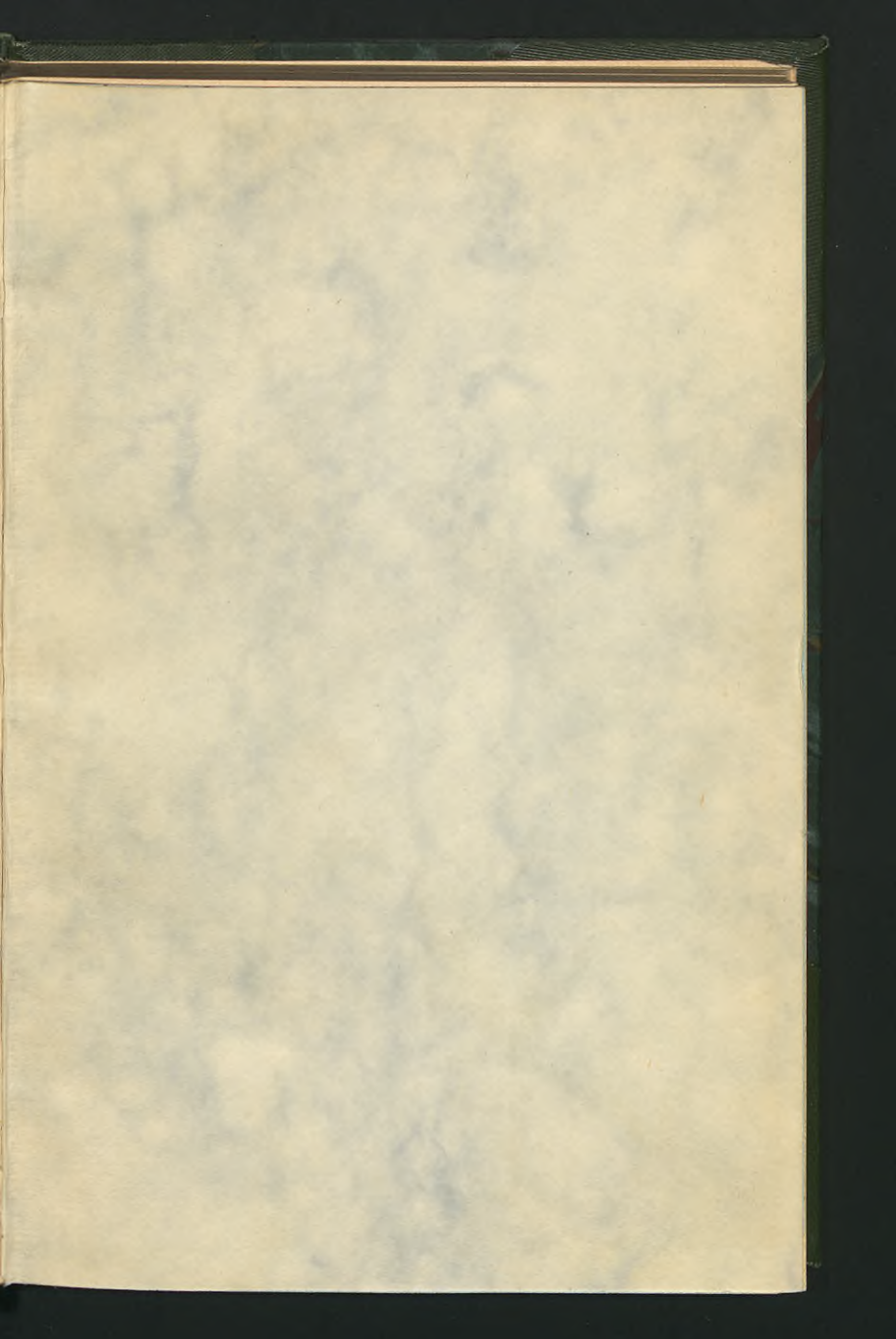

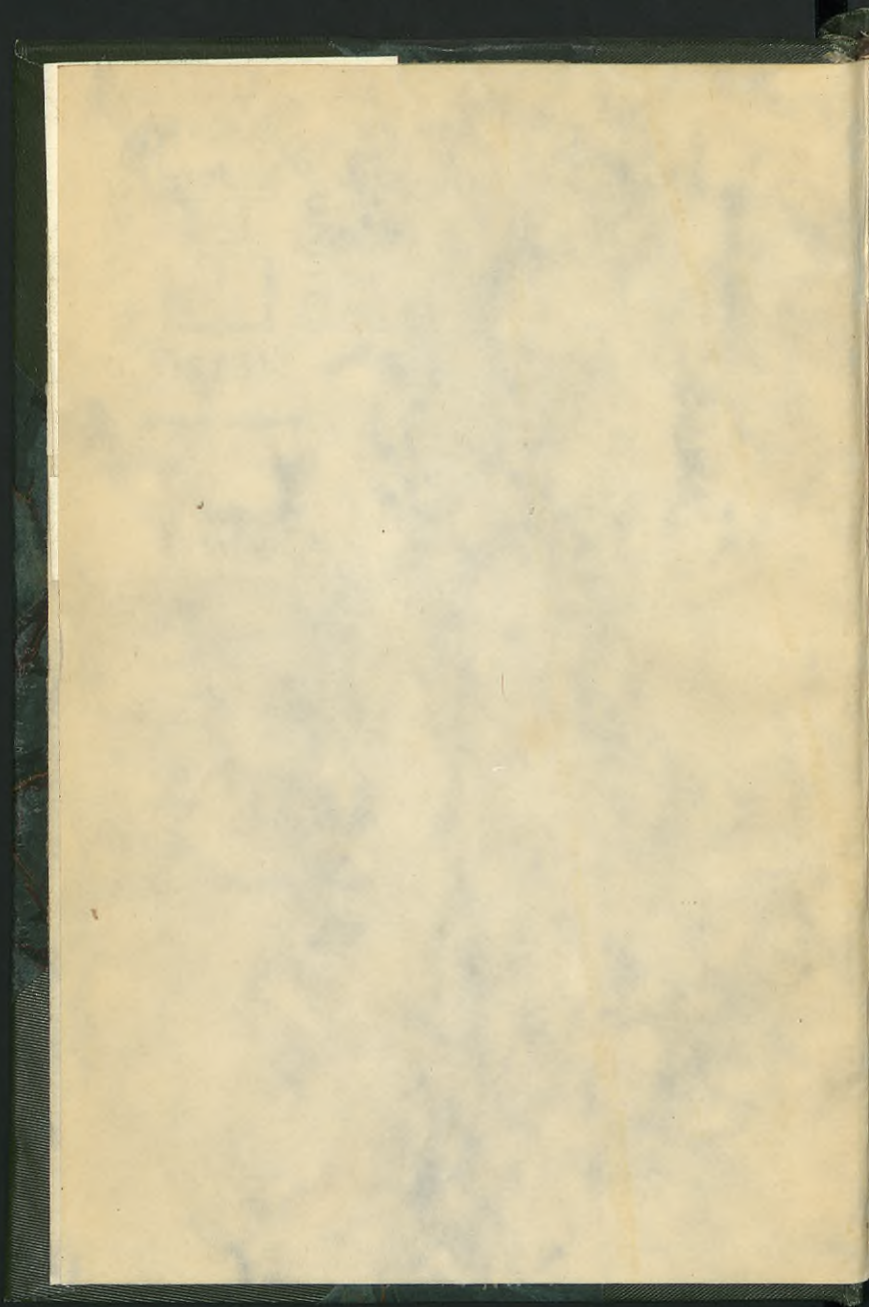

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

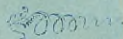
Amulet öfver - 90.

Gustaf Fröding.

L. L.
fr.

Guitar

och

Dragharmoonika.

Mixtum pictum på vers.

Andra upplagan, genomsedd och något tillökad.

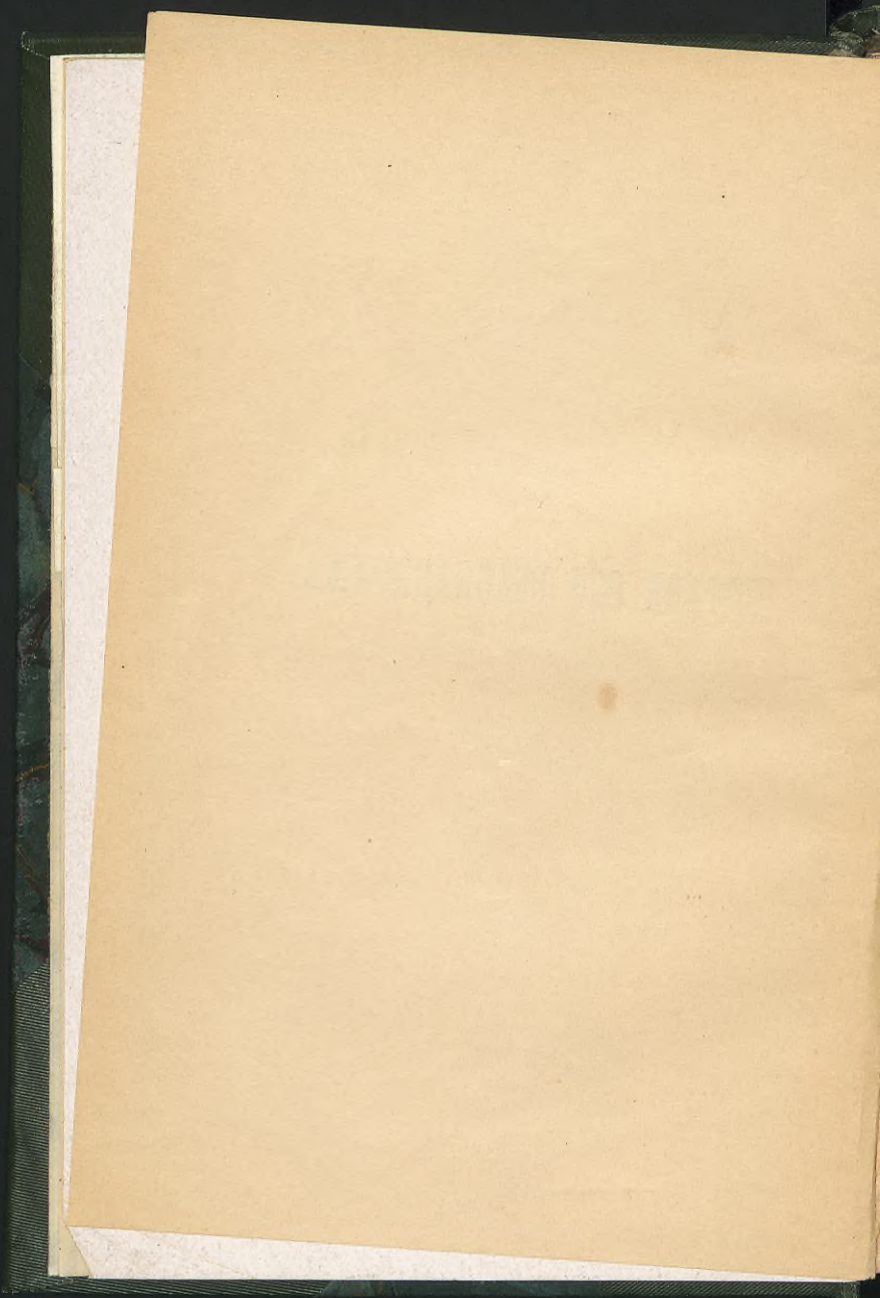

STOCKHOLM, ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris 2: 25; inb. 3: 25.

50.82/742

GUITARR OCH DRAGHARMONIKA.

GUTTARR OCH DRAGHARMONIKA.

MIXTUM PICTUM PÅ VERS

AF

GUSTAF FRÖDING.

Andra upplagan.

Genomsedd och något tillökad.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1893.

STOCKHOLM.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1893.

VERMLÄNSKA LÅTAR.

VERMLANDSKA TÄTTA

EN HÖG VISA.

Min kära är såsom en smärt gran,
såsom en sjungande vattubäck
och såsom en ung ros,
när daggen faller vid morgontid.
Och hennes däjelighets makt är såsom en
stor krigshär,
den där nederslår sina fiender
med starkt dån och vagnar och resenärer
och ropar med basunaljud: ho kan motstå mig?

Sägen mig, I Vermelands döttrar,
I, som vallen i bergen
eller sitten utefter vägakanten
under mycket glam,
hafven I sett min kära,
hafven I sett, om min unga ros
gått denna vägen framföreåt?

Si, hennes gång är såsom en dans öfver
ängarne
och såsom en stor konungs dotters dans,
och hennes röst är såsom ett vackert läte
och såsom en lustig musik i bergen,
och hennes ansiktes glädje
är såsom solsken öfver sjöar,
de dajliga sjöar i dalen.

Jag kom till min käras boning,
när aftonen svalkades och skuggan förlängdes,

och min käras faders björkar stodo gröna,
och doften af de björkar var ljufvare än myrrha
och nardus och alla de apotekares pulver.

Si, min kära lustvandrar i örtagården
och hon döljer sig för mina ögons åsyn
under buskar af stickelbär och vinbär.
Såsom ett ungt lejon lurar hon i sitt förstäck
och såsom en modig röfvarskara i sitt bakhåll,
läggandes råd i sin själs ondsko,
huruledes hon må gripa den hon kär hafver,
på det hon må uppträta honom
med sin mun, som icke mycket stor är,
och med sina läppar, röda som godt vin.

Såsom ett oväder kom hon fram af buskan,
såsom ett starkt oväder med storm och regn
och hagel,
där hagelkornen äro såsom fall af liljor

och regnet är såsom rosors regn
och stormen som ett högt leende
och klang af många cymbaler.

Och hon föll öfver mig och tog mig till fånga
till att vara henne en krigsfånge och ena träl
och for fram öfver mitt ansikte med sina
läppars vrede
och gjorde en dom öfver mig och sade:
thu äst välkommen till min faders boning,
si, du är mycket kär hållen och ganska väl-
kommen.

Och hon tog fram af fataburen
saft af hallon från örtagården
och kosteligt bakverk och många kakor,
och vi åto och glammades allt intill solned-
gången.

Men si många dagar äro farna,
sedan jag såg min käras ögon,
och mina tankar gå vill på de gamla stigar,
ty min kära är framföre alla andra
i detta landet,
ty hon är såsom en ung gran
och såsom en sjungande vattubäck
och såsom solskenet öfver sjöarne,
de dajliga sjöar i dalen.

Sägen mig, I Vermelands döttrar,
I som vallen får och nötboskap i bergen
eller glammen utefter vägakanten,
hafven I sett den min själ kär hafver,
hafven I sett, om min kära
gått denna vägen framföreåt?

VACKERT VÄDER.

Klar låg himlen öfver viken,
solen stekte hett,
och vid Haga ringde Hagas
gälla vällingklocka ett.
Brunnskogs kyrka stod och lyste
som en bondbrud, grann och ny.
Öfver björkarne vid Berga
som ett hattflor på en herrgårdsfröken
sväfvade en sky.

Och som jättelika nämndmän,
samlade till häradsting,
stodo skuldra emot skuldra
mörka höjder rundt omkring,
och som högtidsklädda långskepp
summo Vermelns holmar fram,
öfver stäfven susa granar,
alar susa öfver toften,
tallar öfver akterstam.

Gamle Hurra stod på branten
vid sin stugudörr,
kanske i hans gamla hjärta
lyste solen, lyste lifvet
litet mera varmt än förr.
Gamle Hurra, gamle Hurra
kanske tänkte han som jag:
det är ändå skönt att lefva
— hvilken strålande, orimligt
obeskrifligt vacker dag!

Men hvad är det, hör det fnissar
mellan holmarne och näsen,
hvad är det för sällsam låt?
Är det flickor som i bukten bada
eller är det
flickor i en båt?
Tio hvita frökenhattar
stucko plötsligt fram ur vassen,
just där sundet vidgar sig,
tio skadeglada halsar
skrattade åt mig.

Jag blef verkligen förargad
öfver denna skrattsurpris,
men jag rodde ändå ditåt,
ty i skocken satt ju själfva
själfva själfvaste Alice.
Och jag reste mig i båten
och jag tog ett tag åt mössan,
ett förläget tag,

och jag rodnade och sade:
det är utmärkt vackert väder,
vacker väderlek i dag!

»Mycket sannt och mycket snillrikt,
bravo, bravo, bravo bra,
högst poetiskt, sannt och snillrikt,
högst poetiskt, hahaha,»
skreko alla flickorna
och de öste vatten på mig
och Alice var obarmhärtig
hennes hjärta var som is,
och jag snubblade i båten
och jag föll på knä och sade
smärtefullt på Cæsars vis:
äfven du min, äfven du min,
äfven du, Alice!

INDIANER.

Låt den flicktyckmyckna minen fara,
eller göm den till din nästa ball!
Här är vildt och här är godt att vara,
här är mossan mjuk och skuggan sval.

Låt mig lägga i ditt knä min nacke
och var hygglig för en stund — se så!
Det är brant och tungt i lifvets backe,
vi få gräla öfvernog ändå.

Det är sannt, jag ämnar bli en hedning,
en förskräcklig, glupande tyrann,
du skall ledas af min viljas ledning,
jag skall bli en ryslig äkta man.

Jag skall murra åt dig öfver maten,
jag skall grina åt hvarenda rätt:
»fy för katten, vidbränd är spenaten!
— kvinna, säg, är detta kalfkotlett?»

Då blir tid att tala, cara mia,
kvinnans rätt och annat tanteri.
Fri är skogen, låt oss vara fria
än från lifvets strids pedanteri!

Låt oss låtsä, att vi bo i skogen,
vilda indianer, du förstår,
och vår wigwam är den dära logen
och jag själf, förstås, är Sagamor.

Jag är grym i strid och lat i freden
och jag heter Miantonimah.
Du skall följa mig på krigarleden,
bleka hvita Tith-oh-Wah-ta-Wah!

Men när tomahawken lagts i jorden,
skall jag ligga liksom nu på rygg,
trött på vandringen och trött på morden,
ligga trygg på rygg och fånga mygg.

Tith-oh-Wah-ta-Wah får gå och leta
efter möss och mask, som jag skall ha,
hon får slita, släpa, hon får streta,
stackars, stackars Tith-oh-Wah-ta-Wah!

Hon får bulla upp med mask och rötter,
och ett ormbunksblad får vara duk,
och till tack vid Sagamorens fötter
får hon sitta som en katt på huk.

Och när jag fått nog af matens gåfva
från den store anden Manitu,
skall jag lägga mig till ro och sofva
lugn och lycklig mot ditt knä som nu.

— Nej låt bli, skall du dra af mig håren?
Skall jag skäms, min vilde indian?
Det är verkligt sannt med Sagamoren
och hans fru — det stod i en roman.

VALLARELÅT.

Hör du ej bjällrorna, hör du hur sången
vallar och går och går vilse i vall?
Korna de råma och påskynda gången,
följa i lunk efter jäntans trall.

Hör, hur det ljuder kring myr och mo:
Lilja — mi Lilja — mi Lilja — mi ko!
Eko vaknar i bergigt bo,
svarar ur hällarne
långt norr i fjällarne!
Lilja — mi Lilja — mi ko!

Bjällklängen dallrar och faller och stiger,
suset är stilla och hvilar i ro,
skogen är kvälltung och sömnig och tiger.
Endast den vallande
låten går kallande
fram genom nejden kring myr och mo.

Natten är nära och solskenet rymmer,
ser du på tjärnet, hur töcknet står!
Skuggan förlänges, förtätas och skymmer,
snart öfver skogarne mörkret rår.

Mörk sofver tallen, mörk sofver granen,
dofvare sorlar en bergbäckes fall.
Fjärmare klingar den höga sopranen,
vallar och går och går vilse i vall.

SKOGRÅN.

Åt Gösthultskanten i Gunnerudsskogen,
bortom Västanmossen vid Bråttorpslogen,
just där håller skogsran till,
gå dit och se, om ni vill!

Hon är älskogsaktig och manfolksgalen,
för Vickbomspojken från Nicklasdalen
han såg henne själf en kväll
på vägen till Anna i Fjäll.

Hon var grannlåtsklädd som en påskdagspräst,
hade ormbunskrans och kattguldsväst
och till knäna en granriskjol
och doft som af nattviol.

Hon var ungtallsmidig och enstamvig,
och hon skepade, snodde och vrängde sig
som en orm på en lie trädd,
så Kalle i Dalen blef rädd.

Och hon råbocksprang, gjorde lokattbukter
och trollpackskonster och sattygsfukter
och stod bak en furustam
och glyste och gluttade fram.

Och Vickbomspojken från Nicklasdalen
blef vettskrämd, veckvill och månadsgalen
och går ännu som en fant,
så nog kan en se det är sannt.

VÅRAN PROST.

Våran prost
är rund som en ost
och lärd som själfva den onde,
men gemen likväl
och en vänlig själ
och skäms ej, att far hans var bonde.
Han lefver som vi
och dricker sitt kaffe med halfva i
som vi
och ratar icke buteljen,

älskar mat
som vi
och är lat
som vi
— men annat är det vid helgen.

Så fort han fått prästrooken på,
vi andra känna oss ynkligt små,
men prosten likasom växer,
för då är han prost från topp till tå
och det en hejdundrande prost ändå
i stort pastorat med annexer.
Jag glömmmer väl aldrig i all min dar,
hur vördig han var
här om sistens i kappan och kragen,
hur världens barn
han malde i kvarn
och läste för köttet lagen!
Och prosten grät
— tacka för det,
han talte om yttersta dagen!

Och alla gräto vi ymnigt med,
ty köttet sved
och själen var allt satt i klämma.
Och kyrkrådet smög sig med ryggen i kut
vid tjänstens slut
efter prosten ut,
ty rådet var kalladt till stämma.
Men det förstås,
vi repade oss,
när prosten klarade strupen
till sist och sade: »välkomna
till smörgåsbordet och supen!»

JONTE OCH BRUNTE.

De kommo från ängen,
och Brunte var hästen
och Jonte var drängen,
som tjänte hos prästen,
och gammal var Jonte
och gammal var Brunte
och stocklat för resten.

»Hå ja, gamle Brunte,
för jämnan det tölas
att vi två,» sa Jonte,

»bli sist med vårt hölass,
— när vägen är krokig,
hvem raggen kan hjälpa,
att litet det sölas?»

Och Jonte han runkade
säffigt på nacken
och Brunte han lunkade
säffigt i backen.
»Och jämt få vi ovett
för mödan,» sa Jonte,
— »skall det vara tacken?»

Men Brunte han vände
den åldriga mulen
tillbaka och sände
försiktigt förstulen
en blick under lasset

att se, om det ännu
gick rundt om med hjulen.

Och lugnad han svängde
med svansen åt Jonten.
Men Jonten han blängde
blott sömnigt åt Brunten.
Han hör ej, han ser ej,
han glömmer snart allting,
den utgamle strunten.

»Ja nu är han utgammal
blifven hos prästen,
och jag är väl skjutgammal
själf,» tänkte hästen,
»men godt är att sofva
och få sig till kvällen
en hötapp i västen!»

Och Jonte han funlade
druligt med tömmen,
och Brunte han drumlade
framåt i drömmen,
han stötte, han stracklade
— hölasset vacklade
fram utmed strömmen.

ÄKTENSKAPSFRÅGAN.

En plog ska vi ha, en harf ska vi ha,
en häst ska vi ha, som kan streta och dra!
»En täppa med bönor och kål och spenat!»
Erk du!
Maja du!
Så ska vi ha't!

En gris ska vi ha att ge skulorna till!
Och ankor och höns kan vi ha, om vi vill

»Och kaffe och socker och sofvel till mat!»

Erk du!

Maja du!

Så ska vi ha't!

En ko ska vi drifva i bet på vår äng!

»Och bolster af dun ska vi ha i vår säng
och fint postelin och glaserade fat!»

Erk du!

Maja du!

Så ska vi ha't!

Men, Maja du, Maja du, hvar ska vi ta't?

Jag är för fattig och du är för lat!

Du går på roten, och jag går på stat!

Erk du!

Maja du!

Hvar ska vi ta't?

JAN ERSA OCH PER PERSA.

Jan Ersä ägde Nackabyn,
Per Persa ägde Backabyn
i By i Västra Ed.
Jan Ersä,
Per Persa,
de höllo aldrig fred.

Var hafren god i Nackabyn,
så slog den fel i Backabyn

Då blef Per Persa vred,
då svor i mjugg Per Persa,
då gren och flen Jan Ersa,
så munnen gick ur led.

Var klöfvern grann i Backabyrn,
så var den klen i Nackabyrn,
där växte blomst och bär.
Då gren och flen Per Persa,
då hyttade Jan Ersa
med näfven bortåt Per.

Gick det på tok i Nackabyrn,
var det kalas i Backabyrn
och glädjen stod i tak.
Var mörk i håg Per Persa,
som solen sken Jan Ersa
och gjorde brygd och bak.

De trätte och processade.
Om friden prosten mässade
— det var som vått på gäss.
Ty vann en gång Jan Ersä,
så började Per Persä
en splitter ny process.

Ju mera de bedagades,
dess mer det stämdes, klagades
och tappades och vanns.
Var domen för Per Persä,
så vädjade Jan Ersä
till närmaste instans.

Så stredo de, så trätte de,
så lefde de, så mätte de
hvarandra skäppan full.
Processen bröt Jan Ersä
och brännvinet Per Persä,
för bägge gick det kull.

Och ingen af dem mjuknade,
när de på slutet sjuknade
och stoppades i jord
»Må Raggen ta Jan Ersas»,
»må Necken ta Per Persas»,
var deras sista ord.

Men »trilsk som Jan i Nackaby»
och »ilsk som Per i Backaby»
är stäf i Västra Ed.
Jan Ersas,
Per Persas,
de höllo aldrig fred.

DET VAR DANS BORT I VÄGEN.

Det var dans bort i vägen på lördagsnatten,
öfver nejden gick låten af spelet och skratten,
det var tjoh! det var hopp! det var hej!
Nils Utterman, token och spelmansfanten,
han satt med sitt bälgspel vid landsvägskanten,
för dudeli! dudeli! dej!

Där var Bolla, den präktiga Takeneffickan,
hon är fager och fin, men har intet i fickan,
hon är gäcksam och skojsam och käck.

Där var Kersti, den trotsiga, vandrande, vilda,
där var Finnbacka-Britta och Kajsa och Tilda
och den snudiga Marja i Bäck.

Där var Petter i Toppsta och Gusten i Backen,
det är pojkar, som orka att kasta på klacken
och att vischa en flicka i skyn.

Där var Flaxman på Torpet och Niklas i Svängen
och rekryten Pistol och Högvaltadrängen
och Kall-Johan i Skräddarebyn.

Och de hade som brinnande blånor i kroppen,
och som gräshoppor hoppade Rejlandshoppen,
och i stenar och klackar det small.

Och rockskörten flaxade, förkläden slängde,
och flätorna flögo och kjolarna svängde,
och musiken den gnällde och gnall.

In i snåret af björkar och alar och hassel
var det hviskande snack, det var tissel och
tassel
bland de skymmande skuggorna där,
det var ras, det var lek öfver stockar och
stenar,
det var kutter och smek under lummiga grenar
— vill du ha mig, så har du mig här!

Öfver bygden låg tindrande stjärnfager
natten,
det låg glimtande sken öfver skvalpande
vatten
i den löfskogsbegränsade sjön,
det kom doft ifrån klöfvern på blommande
vallar
och från kådiga kottar på granar och tallar,
som beskuggade kullarnas krön,

Och en räf stämde in i den lustiga låten,
och en uf skrek uhu! ifrån Brynbärsbråten,
och de märkte, de hörde det ej.

Men uhu! hördes ekot i Getberget skria,
och till svar på Nils Uttermans dudelidia!
kom det dudeli! dudeli! dej!

STINA STURSK.

»Och fy skäm ut dig, och fy skäm ut dig
för allt ditt spring efter vännen din!»

Och håll du truten! och håll du truten!
för du är uttäck och du är kutig
och häfvar själf efter vännen min!

Och var jag skapt som ett tocket skrälle,
jag höll mig undan för vännen min.

Men jag är svarfvad och fin om snuten
och vackert växt på hvartenda ställe
och värd att vara när vännen min!

Gör dig ej grön, det gör ingen nytta,
— när det blir kväll, kommer vännen min,
och vill du då stå på lur vid knuten,
så håll till godo, din skvallerbytta,
och ränn kring socknen med truten din!

FARVÄLL.

EN SORGENS TON FRÅN AMERKA.

Farväll, du grymma vänd i Sveden,
du grymma vänd, som glömde eden.
du svärjade en lordaskväll,
ja faderväll, ja faderväll!

Ja, faderväll, ja fadervädel,
jag var en skrädaregesädel
i Svedens land här långt ifrån,
nu är jag mister Johansson.

Tre dollars hafver jag om dagen
och är en herrkar efter lagen,
du kunde varit misstriss nu,
men du, du ville inte, du!

Du kunde gått i hatt och handsker
ibland tjangtila amerikanser
och lefft på gåsfett, rebbenspjäll,
men faderväll, men faderväll!

Ja faderväll, ja fadervädel,
jag hopas Erk är såppas snädel,
att han ej slår min grymma vänd,
fast han är sinnt och illa känd!

Jag hopas att det nötet Erker
med sett lell arrbett såppas lerker
att han kan gi dig brö för dan
och littet kaffi ifrån stan.

Jag hopas, att du är belåten,
att du tog Erk och gaf på båten
en fattig skrädaregesäll,
som nu är rik, men itnåt säll.

I ensamhetens dystra tankar
går mister Johansson och vankar,
och tåren far på kinden kall
som Niagadras vilda fall.

Han tänker på sin falska flicka,
som gaf sin ungdomsvänd att dricka
af sorgens suraste butäll,
farväll, farvädel, faderväll!

BEVÄRINGA.

Se beväringa där i sin krigsmansprakt,
hon är grann, hon är gul, hon är blå!
Hon har supit sig full och hon dansar i takt,
hon kan hoppa, men kan inte gå.

Se, hon girar och far och slår klack emot klack,
se, hur kaskarne hänga på sned!
När den ene går fram, gör den andre en back,
för se så är beväringas sed.

Och en långskankspojke i kortbensbyx,
hoppas före med flaskan i hand
och ger attane fan, hvad det tänks eller tycks,
när han tar sig en tår uppå tand.

Se, beväringa där, se, beväringa där!
hon kan hoppa, men kan inte gå.
Se beväringa där, hur lycksalig hon är,
där hon skuttar på klack och på tå!

SKOJARE.

I Kattebohult bor det tattarepack,
i Kattebohult bort i Bo,
och där är det rackel och snatter och snack
och skojarelif, må ni tro.

Där hålla de svarte Boneckerna till,
de värsta i vårt fögderi
— hvad prästen och lagen och länsman vill
det strunta Boneckerna i.

Den gamle vallaackarn gick ännu och slog
på vägarne sistlidne vår
— till vildskytt och hästtjuf dugde han nog,
fast nära på åttio år.

Och käringen hans, som är sjuklig och skral
och hisklig att titta uppå,
gick ännu i höstas och tiggde och stal,
fast knappast hon orkade gå.

Nu sitta de hemma i Kattebohult
och sköta sitt lönkrögeri,
och alltid är huset af rackare fullt,
det hörs, när en går därförbi.

Och pojkarne spela och skäras med knif
och ruckla hvareviga dag,
och kvinnfolken föra ett liderligt lif
med utskum af alla de slag.

Och nog har väl länsman gjort hvad han kan
att göra på lefvernet slut
— men hvar gång ett följe ur trakten försvann,
ett nytt kom ur buskarne ut.

Och för Alsterin, en missionspredikant,
som vågat sig dit, var det leddt
— den tjärbrådde de öfver ryggen grant,
de äga ej tecken till vett.

Vrid rätt den granen, som skapades skack,
gör lam af ulf eller lo
och folk af Boneckernas rackarepack
i Kattebohult bort i Bo!

ELIN I HAGEN.

Den dära stugan vid ån är Hagen,
där gamle Anders i Hagen bor
— jag minns, hur Elin, den enda dottern,
gick förr och trallade hela dagen
i mon därborta med Hagens kor.

Hon var den gladaste bland de glada,
i lek och dans var hon alltid bäst,
och flink i spisen och flink på logen
— men ofta ser en, att det tar skada,
som växer vackrast och lofvar mest.

Det kom en främmande man till dalen,
han mötte Elin i skogen tidt,
och det gick rykten omkring i bygden,
och stackars Elin blef vild och galen
— i våras dränkte hon barnet sitt.

Jag minns den stunden, då hon blef tagen,
hon skrek ej, grät ej, blef endast vit
— till fyra år blef hon dömd af lagen
— en kan förstå, det är sorg i Hagen,
och det är ingen, som näns gå dit.

Och gamle Anders han står vid skjulet
betryckt och krokig och hugger ved.
Han var en gubbe, som log beständigt,
— nu är hans ansikte skyggt och mulet,
hans läppar skälftva, han tittar ned.

Han viker undan för folkets blickar,
han talar icke med någon mer,
han går och grämer sig djupt i själen,
han ser åt sidan, när någon nickar,
och gråter bittert, när ingen ser.

LARS I KUJA.

Vid Bymon på vägen till Byn,
där bor Lars i Kuja i skogens bryn.
I hemmanet Byn, om jag ej tar fel,
de äga, han och hans käring,
en hundradetrettitredjedel
med äng och med åker och äring.

Men ängen är skäligen klen
och åkern mager och äringen sen,
ty allt som växer åt Lars är sten,
och sten är dålig förtäring.

Men Lars har armar och Lars har ben,
och gnidig och seg är hans käring.

Han plockar och gräfver och sliter och drar,
och käringen spar,
den som spar han har,
af näfgröt ha de sin näring.

Och länsman kommer och länsman tar,
och Lars han sliter och Stina spar,
och fast han knappt äger skjortan kvar,
så tror Lars i Kuja på bättre dar,
så ock Lars i Kujas käring.

LANDSVÄGSMAJA.

En afton, när dagern föll mulen och grå
på ljunghedens våta, förtvinade strå,
då såg jag de trasiga kjolarna vaja
på Landsvägsmaja,
den tokiga flickan från Sunnanå.

Hon svängde sig rundtom med kantiga språng,
hon sjöng på en gammal förunderlig sång:
»kom, sola mi,
nu skola vi
i jorden, för där få vi fred en gång!»

Hon låddes hon hade ett barn på sin arm,
hon tryckte det tätt till sin vissnade barm:
»kom, sola mi,
nu skola vi
i jorden, för jorden är god och varm!»

Hon svepte det in i sin trasiga sjal:
»nu vandra de döde i Mörkolands dal!»
Hon satte sig ned på en tufva i ljungen
och vyssade ungen
till hvila med visor och fagert tal.

BJÄLLERKLANG.

Han svängde trotsigt den fina nacken,
vår svarte Pluto, och föll i traf,
och släden slängde och utför backen
i fläng och flygande bar det af.
Och rimfrost hängde i ögonbrynen,
och snöstoff piskade oss i synen,
och middagshimlen var klar och skön,
och solen glittrade skarpt mot snön.

Bakom oss ringlade hela raden
af unga utslupna par från staden

och femton bjällror och vår därtill
i korus pinglade som besatta
— jag hörde någon i skogen skratta
en riktigt flickaktigt lustig drill.
Det var väl Ekos befängda stämna,
hon tyckte väl att det lät så bra,
när någon gäckande hjärteklämma
slog upp ett klingande hahaha.

Men vid min sida det ljöd en annan
och mera spotsk melodi af skratt.
Hvad hon var putslustig, där hon satt
med sin förvildade lugg i pannan
och sin parisiska bäfverhatt!
Det låg en guldglans ifrån Golkonda
i detta lockiga vilda blonda,
som flöt med solskenet hop till ett,
och röd och rosig och väderbiten
om runda kinder var stackars liten
af vintervindarnes arga bett.

Men stackars liten gaf frosten katten
och log åt allt, som i sikte kom.
Med ögon klarblå som insjövatten
hon såg sig muntert i livvet om.
Hon klippte knipslugt med ögonlocken,
gestikulerande med sin muff,
och då och då genom öfverrocken
jag kände varmt en förlupen puff.

Och hennes läppar det var som vin i,
fast isvind kylde den drycken sval,
och munnen gick som af Paganini
en stollig strof ur hans karneval.
Det regnade som konfekt och nötter,
det snattrade som på maskerad,
det traskade som små nätta fötter
på piazzettan i Marcos stad.

Det var som flickornas dans på Lido,
det var som polka, galopp och vals,

men hvad hon sade, det vet Cupido,
ty jag för min del begrep ej alls.
Jag tyckte fröken var tokig bara,
och halft ironiskt jag hörde på,
jag var så vis, som en man kan vara,
när han har fyllt sina tjugutvå.

Men vill man ock hålla sig för god
och är man kall som en marmorstod,
det är ändå något varmt som snuddar
vid den, som sitter på samma kuddar
med slikt ett knyte af kött och blod
och muff och boa och bäfvermuddar
och muntert gäckande öfvermod.
Ack, flickan var som en Leydnerflaska,
en Voltas stapel, ett batteri
med starkt elektriska krafter i,
min vishet brändes till stoft och aska
af gnistkaskaden, som föll däri.

Ja det var då — nu ha vintrar snöat
och höstar regnat och vårar töat
och somrar bränt med sitt heta sken
— ja det var då, det är längesen!
Men hvarje gång jag hör bjällror sjunga
och ser, hur hästarnes manar gunga
och trafven stolt genom staden går,
då känner jag som ett sting i barmen,
och nedstämd lämnar jag fönsterkarmen
och tar ett tag om mitt tunna hår.
Det spökar prat i mitt vänstra öra
och karnevalen jag tror mig höra,
som käckt från vinröda läppar sprang,
när skogen genljöd af bjällerklang.

GRILLER OCH GRUBBLERIER

VERLAG DER GRUBERERIE

EN GHASEL.

Jag står och ser på världen genom gallret;
jag kan, jag vill ej slita mig från gallret,
det är så skönt att se, hur lifvet sjuder
och kastar höga böljor upp mot gallret,
så smärtsamt gladt och lockande det ljuder,
när skratt och sånger komma genom gallret.

Det skiftar ljust af asp och al och björk,
där ofvanför står branten furunörk,
den friska doften tränger genom gallret.

Och öfver viken hvilket präktigt sken,
i hvarje droppe är en ädelsten,
se hur det skimrar härligt genom gallret!

Det vimlar båtar där och ångare
med hornmusik och muntra sångare
och glada människor i tusental,
som draga ut till fest i berg och dal;
jag vill, jag vill, jag skall, jag måste ut
och dricka lif, om blott för en minut,
jag vill ej långsamt kväfvas bakom gallret!

Förgäfves skall jag böja, skall jag rista
det gamla obevekligt hårda gallret,
— det vill ej tänja sig, det vill ej brista,
ty i mig själf är smidt och nitadt gallret,
när själf jag krossas, krossas också gallret.

DÖDEN.

Jag har skymtat hans skumma, jordgrå drag,
redan jag trodde min vandring slutad,
öfver min säng stod han redan lutad,
lyssnande efter mitt sista andetag.

Ingen älskande blick såg sorgset ned,
ned i min egen en. afskedshälsning,
ingen tröstande tro på frälsning
lindrade våndan, som flämtande anden led,

Stillsamt lade den skumme sin våta hand
öfver min brännande feberpanna,
plötsligt kände jag hjärtat stanna,
blott konvulsiviskt och matt det slog ibland.

Allt, som fordom mig bränt och grämt och tårt,
kylande, svalkande glömska släckte,
tomhetens slöjande mörker täckte
allting, som förr var mig godt och skönt och
kärt.

Svaga ljud som af skvalpande böljeslag
nådde i susande rytm mitt öra,
smekande doft som försommarvindar föra,
smekande doft af ängsblommor kände jag.

Var detta ett sista vänligt och mildt farväl
lifvets skönhet till sällskap i döden sände

eller var det en räddande okänd strand jag
kände
nalkas med vågslag och doft min drunknande
själ?

— Åter min hjärna i vansinnig feber brann,
åter kände jag strupen af törst försmäkta,
pulsarna bulta och yrande tankar jäkta,
medan tyst min stillsamme gäst försvann.

EN FRÄMMANDE MAN.

Han var ej ung, ty håret hade grånat,
hans rygg var krökt af något tungt, han burit,
och lifvets färger hade lifvet rånat,
och djupa fåror hade tiden skurit.
Hans läppar voro fast tillsammanslutna
som kring en sorg, ett brott i det förflutna.

Förgäfves log han stundom för att skyla
den grämelse, som rufvade och tärde;

om kall förtviflan talte ögats kyla:
för mig har lifvet ej en gnista värde,
mitt skepp är brändt och mina vapen brutna,
jag lefver än, men blott i det förflutna.

Han var så skygg, så tyst, så ödsligt ensam,
min själ blef vek, jag kände lust att gråta
som var hans gömda sorg för oss gemensam,
jag ville in i denna tysta gåta,
jag ville öppna detta tunga slutna
och lefva med som vän i hans förflutna.

Jag ville närma mig, jag ville bära
den tunga tyngd, som gjort hans lif eländigt,
men han vek undan, när jag nådde nära
och mellan oss låg svalget vidt som ständigt.
Hans läppar voro fast tillsammanslutna
omkring det bittra tärande förflutna.

HYDRA.

Det var i feberns tid — jag drömde det
— jag låg på marken med det ena knät,
hon höll mig pressad hårdt i sina slingor.
Som kautschukfjättrar låg det om mitt bröst,
till skrik och rossling blef min röst,
min blick var skynd af etterskummets flingor.

Och dödsfall kyla kom i hvarje lem,
jag var betäckt af slipprigt slem

och för mig själf jag måste vämjäs.
En dunkel tanke i min hjärna brann:
det är det lågas makt i människan,
— det kan, det skall, det måste tämjas!

Jag tog mig kraft, blef fri, fick luft,
och styrka kom i vilja och förnuft
— det kom som ett beslut: jag *skall* ej ge mig!
Om också aldrig tryckets pressning häfs
och till den stund, då andedräkten kväfs,
så skall jag hoppas, skall jag aldrig ge mig!

I samma stund jag sjönk ihop
— jag hörde sorl och bravorop,
och tusen händer klappade applåder.
Jag visste det, i prakt och rikedom
kring brottarbanan satt ju Neros Rom
betraktande min svaga strid i nåder!

Nog är den tung, en kamp i ensamhet,
som intet väsen ser och ingen vet,
men mera tung, när tusen ögon se mig
— att ligga utsträckt med förlamad makt,
ett mål för tusendens förakt,
men ensam än — dock skall jag aldrig ge mig.

Jag gaf mig ej, jag reste mig på nytt,
i hvarje muskel kom den kraft, som flytt
— hvad rör det mig, om tusenden bele mig!
Dock sjönk jag åter, hjärtat låg i press,
och: »bravo, bravo, nye Hercules»,
ljöd folkets hån — dock skall jag aldrig ge mig!

LIFSGLÄDJEN.

Säg, har du gästtat längre än en timma
i forna dagar någon gunstomsluten
— i vår tid är du gästvän för minuten!
Du visar dig som meteorens strimma,
raketens båge, sprakande och bruten,
men just som vi din härlighet förnimma,
vi svepas åter in i kvalm och dimma,
och du är död i samma stund som njuten.

Du är citronen blott som sparsamt delas
bland öknens karavan, när den försmäktar,
att rädda lifvet efter törstens pina.
Men mången gång du i förrådet felas,
då skämda vätskor voro himmelsk nektar
och tungan bränns och blodets källsprång sina.

YÄNNER VID SJUKBÄDDEN.

I talen ordspråk, talen som från ofvan,
och köksmoralens senapsdeg I bringen!
Jag hör det nog, I han predikogåfvan
— en tröst för er, men tröst för annars ingen!
Men läggen nådigst band på tungorna,
de smidigmorda visdomsslungorna,
och bort med salfvelsen, som höfves ingen!
Låt mig ha fred och sparen lungorna
— min själ är sjuk, men fraser hela ingen!

Tag edra visors buller bort
och bort med maningar af gammal välkänd
sort,
som ropa flyg! åt den, som brutit vingen!
Och bort med fingrarne från sår, som svida,
jag vill ha rätt att ensam genomlida
mitt eget kval — jag vill ha tröst af ingen!

HVAD ÄR SANNING?

»Då frågade Pilatus: hvad är sanning?»
och eko svarade — profeten teg.
Med gåtans lösning bakom slutna läppar
till underjorden Nazarenen steg.

Men gudskelof, att professorer finnas,
för hvilka sanningen är ganska klar!
De äro legio, ty de äro många,
som skänkt den tvifvelsamme romarn svar.

Dock syns mig sällsamt att det enda sanna
så underbart kan byta form och färg.
Det, som är sanning i Berlin och Jena,
är bara dåligt skämt i Heidelberg.

Det är som hörde jag prins Hamlet gäcka
Polonius med molnens gyckelspel:
»mig tycks det likna si så där en vessla
— det ser mig ut att vara en kamel!»

Den ryske anakoretten.

Jag möter honom då och då — vi vandra
tillsammans framåt vägen långa stunder.
Visst är han sträng och dyster mer än andra
och tungsint hård, men det är godhet under.

Jag håller af den gamles hvita lockar,
hans läppars kvalfullt bittert sorgsna skälfning
och harmen själf, som i hans röst sig stockar,
och pannans höga, tanketunga hvälfning.

Så vandra vi igenom sommarlandskap,
där lifvet lyser varmt om berg och dalar
— men döden känner jag i hjärtats grannskap,
när han, den gamle, vid min sida talar:

»Se, sommarn är en synd, se vår är villa,
se, det är gift i vårens svala skurar,
hör, det är lögn, som alla fåglar drilla,
och lifvets skönhet är ett svek, som lurar!»

»De glada färgerna, som lifvet sminka
och kläda varandet i hoppets dager,
de täcka dunster, som förruttnadt stinka,
de täcka brand, som tär, och matk, som gnager!»

»— Vänd dina ögon bort från konstens riken,
i lömska färger doppas konstens pensel!
Förbanna tonerna, fördrif musiken,
som droppar vällustgift i blod och känsel!»

»— Du tycker skönhet är i man och kvinna,
när mänskodottern famnar mänskosenen
— men gömd i brudgum, dold i älskarinna,
bor synd, bor död, skelettet och demonen!»

»Den ljusa locken flickan bär om pannan,
den är en eld, af den skall mannen bränna!
Den varma blick, som söker upp en annan,
är blott en glimt från Tofeth och Gehenna!»

»Du blickar vänligt på det unga paret,
du tror att lyckan tänds i bröllopsnätter?
— I Dantes helvete du finner svaret,
där hatet kysser hat i lustans fjätter!»

— Men säg mig, gamle man från öknens håla,
är det ej lifvet själft du så förbannar
och hör du ej, hur död på filtad såla
bakom dig tassar tyst och lyss och stannar?

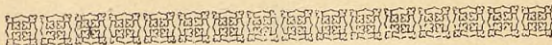
Är ej den kraft, som sammanslingrar kroppar,
densamma kraft, som knyter cell till celler,
från nerv till muskel lik en gnista hoppar,
i röda vågor ur vårt hjärta väljer?

Är ej den kraft, som midjor sammantvingar,
densamma kraft, som gror och öppnar knoppar,
som öfver molnen lyfter örnens vingar
och svanens vingar i kristallen doppar?

Är ej den kraft, som aftar och som njuter
i mänskoformer, dock den evigt samma,
som för atomen till atom och gjuter
i rymdens kvedar livvets varma flamma?

Är andens död en följd af alstringsgåfvan,
en bröllopsbädd en afgrund blott, som gapar,
— hur går det anden, som är vigd därofvan
vid alltets modersköt och evigt skapar?

— Han sänker hufvudet. Mot marken ser han.
Han suckar djupt. Han gitter icke svara.
Men tungt och tyst och svärmodsbittert ler han,
som om han hatar själfva alltets vara.

BOKEN.

En helig skrift mig tyckes firmamentet
med fornebraiskt språk och urtidsstämpel.
Emellan skyar skymtar silfverprentet
som ur en förlåt i ett Zions tempel.

Där står att läsa om vårt släktes värtid.
Vårt upphofs gåta finnes där förklarad.
Där finnes balsam för vår sorg- och sårtid.
Vår fråga: hvi? hvarthän? står där besvarad.

Där står om väg ur öknen, där vi irra.
Där står om landet, som af honung flyter.
Men språket är oss okänt. Blindt vi stirra
på dunkla tal, vi portens proselyter.

Vi öfva oss, vi möda oss, vi stamma,
vår tunga mäktar ej, o Elohim!
— och stafva meningslöst och tungsamt: Lamma
— rageschu — gojim!

VÄRLDENS GÅNG.

Hafvet välte, stormen hven,
vågorna rullade asklikt grå.
»En man är vräkt öfver bord, kapten!»
Jaså.

»Ännu kan ni rädda hans lif, kapten!»
Hafvet välte, stormen hven.
»Ännu kan en lina den arme nå!»
Jaså.

Vågorna rullade asklikt grå.

»Nu sjönk han, nu syns han ej mer, kapten!»

Jaså.

Hafvet välte, stormen hven.

MEFISTO.

Han gör sig till och låtsar vara vän.
Jag ville att jag vore kvitt den skurken.
Nå drag åt Hecklefjäll och ryk och ränn!
— han lystrar ej, han finar blott, den lurken.

Hans bockfot såg jag redan såsom barn,
den skrämde mig från dans och glam och lekar.
Nu har han snärjt mig i sitt lömska garn,
den bittra anden, han, som alltid nekar.

Han följer mig som skuggan, hvar jag är,
och visar mig, hur allt är dumt och dåligt,
och allting lytt och fult och allt, som skär,
han pekar ut och skrattar hånfullt håligt.

Han visar mig, hur storhet är ett skal
och alla ljus, som prisats, äro dankar,
och glädje är en lögn och kärlek fal,
och vishet är en bakfram lek med tankar.

Och när jag hjärtetrött och led vid allt
åtminstone min sorg vill ärligt bikta
och ge den klang och färger och gestalt
och tar ett ark och tror mig kunna dikta,

då lägger han sitt anlete i veck,
i visa veck som Senecas och Platos,
gör tragisk gest åt alla väderstreck
och deklamerar med gudsnådlig patos.

Och kommer han till ord som »ack förbi»,
»ack längesedan» eller »ack förgäfves»,
då suckar han med nedrig ironi
och snyter sig och låtsar att han kväfves.

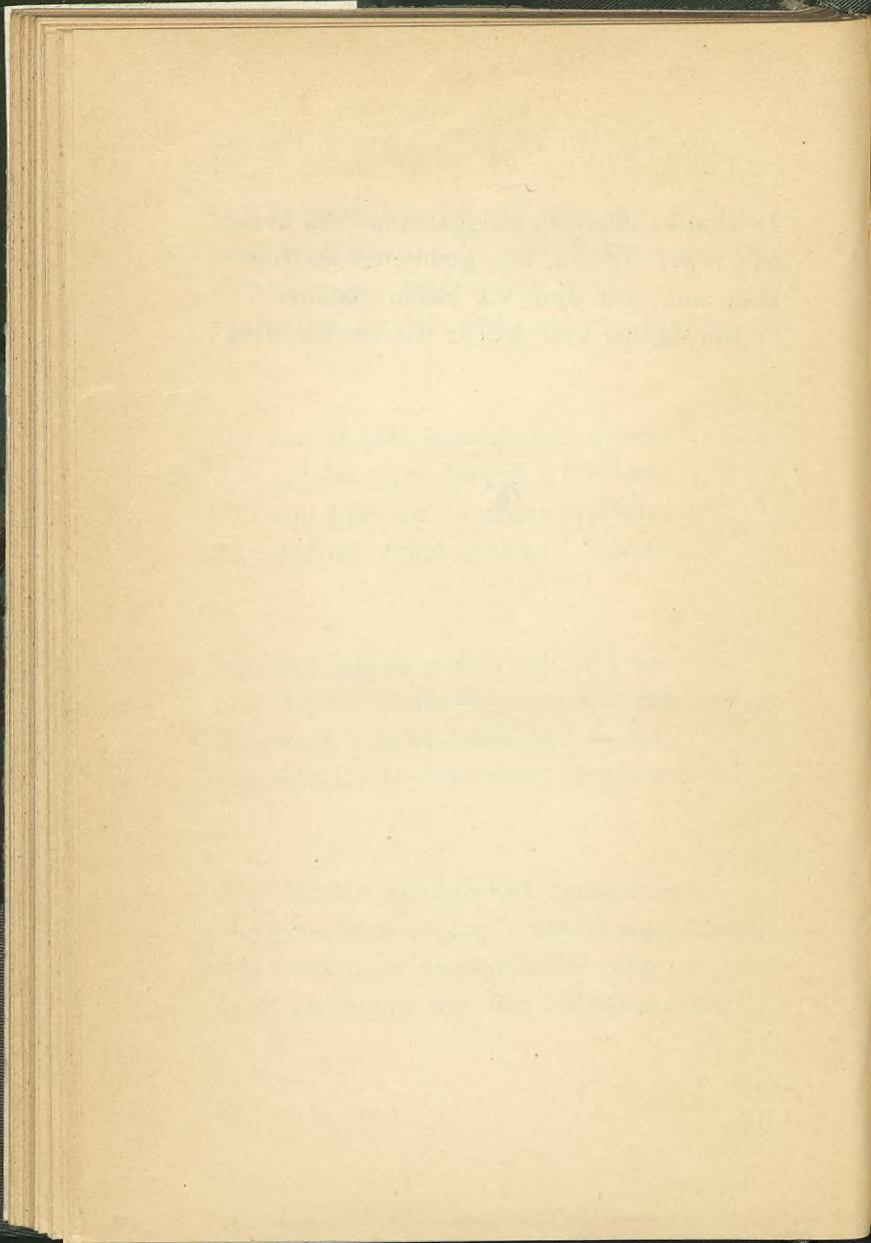
Än som af gråt hans röst är grötigt tjock
och än den piper ljufligt i falsetten.
Till slut han gör en grann teaterbock.
Försmädligt nickar fjädern i baretten.

Och blir jag då nervös och vild och vred
och skrifver smädedikt, som slår och gisslar.
då grinar han, så käken går ur led,
och skrattar så det vriner, så det gnisslar.

Han blinkar kitsliglistigt under lugg
— jag vet hans mening — allt för väl jag fattar,
det är åt mina vänsterhändta hugg,
ej åt de slagne, som den bofven skrattar.

Den falska stämman gnäggar, tunn och hvass,
han ropar: »bravo, bra, gudomligt skrifvet!»
Håll mun, ditt djur, vik hädan, Satanas!
— han stannar kvar, han är min vän för lifvet.

STÄMNINGAR OCH STÄM-
NINGSBILDER.

STÄMMINGAR OCH STÄM-
NINGSBILDER.

I SKOGEN.

I skogarnes djup bor skuggan
och tystnaden slumrar där,
och hviskande bud från bygden
den suckande vinden bär.

Och molnen komma med vinden
och solen skymmes däraf
och fåglarnas röster tystna
och luften är tung och kvaf.

Men hvad som af vinden hviskas,
är ingen af oss, som vet,
ty susande språkets mening
är skogarnes hemlighet.

Kanhända om nya illdåd
han hviskar i klyft och mo,
om mänskornas hätska strider,
om brott och om bruten tro.

Jag vet blott att vemodsslöjan
sig sänker kring furans skrud
och källan och bäcken mörkna,
när vinden går fram med bud.

Det är liksom onda ögon
jag såge bland snårens nät
och hörde ibland bakom mig
som tassande lömska fjät.

* * *

Jag kände en trast, som sjöng för
sin käreста dagen lång,
och ljungen och lingonriset
beundrade djupt hans sång.

Och blåklockan ringde sakta
i takt med hans kärleksglöd,
och skogsstjärnans öga lyste
och smultronets kind blef röd.

Då hördes en vinge flaxa,
och klorna en glada slog
i sångarens bröst, och sången
om kärlek för alltid dog.

* * *

Det vackraste tjärnet i skogen
låg ensamt och tyst och klart
och växlade blickar med solen
och drömde så underbart.

Det speglade härliga skatter
af skiftande ljus och färg,
det fannade alltets rikén
i ramen af skog och berg.

Det drömde om eviga rymder
af evigt skimrande glans,
om stjärnor och soliga världars
oändliga rytmiska dans.

Men nu ligger skogens öga
af starren för alltid släckt,
en stirrande glanslös yta,
af smutsiga mossor täckt.

* * *

En ekorre satt i toppen
och tittade ned och teg,
ty älgen gick fram i skogen
med spänstiga, stolta steg.

Det var just i parningstiden
och trotsig och djärf han var,
ty driftens mäktiga sjögång
i svallande blod han bar.

Han förde med kunglig hållning
sitt greniga, vackra horn.
Det rasslade svagt bakom snåret
— en krypskytt tog säkert korn.

I stoftet släpades kronan
på stönande, fallen kung,
det trotsiga, vilda blodet
förrann mellan fredlig ljung.

Du trotsiga tall, som sträcker
mot himlen din smärta topp,
jag känner din stolta sträfvan,
ditt anande starka hopp.

Du tror att den vackra stjärnan
på himlen du en gång når,
om också din trogna längtan
skall räcka i hundra år.

Hur trygg skall ej stjärnan gunga
på knotig och kraftig gren
och sprida från barrig krona
sitt blinkande milda sken.

Du skjuter med makt i höjden
ditt åtrådda mål emot,
du banar dig fram, du växer,
du höjer dig fot för fot.

Ack, känner du icke döden,
som fräter i stam och rot,
och ser du då ej hur stjärnan
flyr undan dig fot för fot?

* * *

Jag gitter ej längre vandra
omkring i min gamla skog,
vi äro ej längre vänner,
jag känner, jag vet det nog.

Ty skogen är god som fordom
och vänlig och innerlig,
det finnes ej längre samklang
emellan honom och mig.

Min anfrätta mänskotanke
förstör hvad naturen byggt,
i färgspel och barrdoft och gransus
det blandar sig in något styggt.

Tillbaka jag vill till bygden,
där striden är hatfullt hård
— där smälta förbittrade tankar
med lifvet till *ett* ackord.

J SOLNEDGÅNGEN.

Satte jag mig på bergets kam,
spejade ut öfver fjärden,
såg huru solen i väster sam,
långt, långt i väster gick färdan.
Tiden förgår,
nyss var det vår,
snart ligger höst öfver världen.

Dagar ha kommit och dagar gått,
en gång väl kommer den sista,

flyktig är lyckan och knappt dess mått,
tung är den ändå att mista.

Luftbyggda slott
skimra ju blott,
skimra och locka och brista.

Dårar de tänka och dårar tro,
dårar de mena och hoppas,
hoppas att frön som i jorden gro
växa till skördar och knoppas.
Brodden den dör,
frosten förstör
det som i markerna stoppas.

VIKEN.

Jag tror det är fjorton dagar
sen solen var framme sist.
Bland lönnarna stormen jagar
och sköflar hvarenda kvist.

Ibland vill han andan hämta,
försprungen och genomvåt.
Jag hör hur hans lungor flämta,
hans rosslande vilda gråt.

Jag hör hur han slår och rister
i fönster och tak och knut,
jag hör hur hans vanvett brister
i tjutande klagan ut.

Men långt bortom park och gården
där ligger min kära vik,
den vackraste vik i världen,
när förr hon sig själf var lik.

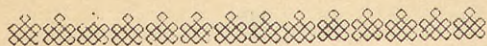
När ängarna vällukt strödde
med vårliga vindars tåg
och strålarnes kyssar glödde
på hvilande vänlig våg.

När mörklagda höjder sågo
däri sina egna drag
och grönskande stränder lågo
och hörde på böljans slag.

Men nu är min spegel bruten,
förstörd är min vågs musik
af skummet som rörs och tjuven,
som hvina kring piskad vik.

Min utsikt, af färger smyckad,
är ödsligt gul och sjuk,
min tafla en förolyckad
af fläckar besudlad duk.

Må hellre förvildad bölja
i fjättrande isar slås
och drifvornas svepning hölja
mitt landskap, som nu förgås.

VID MYREN.

Öfver myren mörknade kvällens skugga,
tyst och töcknigt och tomt var allt.
Blygrå molnhvalf slutade ej att dugga
silregn, ljudlöst och isigt kallt.

Ingen enslig en eller grönklädd tufva,
ingen kulle, af ljungris klädd,
störde dödens färg, som sig lagt att rufva
på den sumpiga mossans bädd.

Kretsande kring på regntunga vingar irrar
— ensam — svulten — en hök omkring.
Skogen, mörk och stum, ifrån dunklet stirrar
öfver tomrummets ingenting.

Blott i väster skymtar ännu den matta
sista resten af dagern fram
öfver klippans kala, af regnet glatta,
aldrig mossöfverväxta kam.

Här är stilla hvila för trötta tankar,
här kan grämelsen andas fritt,
icke störd af hoppet, som utan ankar
styr där lifsvimlets skum går hvitt.

Här kan nedbränd lidelse smärtsamt kyla
heta askan i nattkall vind,
här kan ångern sorgset i skymning skyla
skammens rodnad på aftärd kind.

Här kan sinnet slita det sista bandet,
som vid sorgen och lifvet band,
här går vägen fram till det skumma landet,
till det eviga intets land.

YINTERNATT.

Låt oss åka sakta,
låt oss dock betrakta
skogens hvita slott,
golfvens marmorstenar,
hvita hvalf af grenar,
som till himlen nått.

Ej ett snöstoft röres,
under hvalfven höres
ingen vinds musik,

snön har redt alkover,
och därinne sofver
sommarns frusna lik.

Iskristaller stöda
lägret, där den döda
sig till hvila lagt,
hvita sängomhängen
sväfva öfver sängen,
enar hålla vakt.

Och metalliskt kalla
månestrålar falla
ned i öde sal,
och från alla kanter
gnistra diamanter
i oändligt tal.

Stjärnorna med sorgens
silfver smycka borgens
genombrutna tak,
dunkla skuggor glida
sakta genom vida
skymtande gemak.

SORGEBUDET.

Tungt gick ett sorl ifrån Asgårdsvallen:
Balder är fallen,
glansen är släckt i Den Höges sal!
Balder är fallen! Balder är fallen!
klagade vinden till regnen, som gråtande
gingo i berg och dal.

Bäcken i bergen tog ljudet,
talte för forsen sitt sorgtunga tal.

Forsen bar snyftande budet
ned till en älf mellan vidje och al.
Djupt i en bölja begrafvet,
budet blef buret i hafvet:
Balder är fallen! Balder är fallen!
— hafsvågor slunga sig jämrande högt mot
Den Höges sal.

JAG VILLE, JAG VORE.

Jag ville, jag vore i Indialand
och India vore sig själf
med pärlor till grus och rubiner till sand
och slott, som på vinken af Akbars hand
drömts fram vid en helig älf.

Jag ville mitt hus var af bambuns rör,
där västvinden svalkades sval

af palmer, som skuggade utanför,
och dschunglen sjönge sin vilda kör
om jakter och strider och parningsval.

En flicka med hy som mahognyträ
och silke om höfter och bröst
satt lutad i skuggan af palmernas lä
— jag lade mitt hufvud mot finvuxet knä
och lyddes till hviskerskans röst.

Hon talade tyst som ett skymningens sus
om själarnas tusenårsfärd,
om Karmas kamp och Akasas ljus
och slocknandets ro i Nirvanas hus
vid gränsen af varandets värld.

Jag ville min själ kunde lossas ifrån
det vaknas förhärjade strand,

från kalla, förtorkade ögons hån
jag ville, jag vore ett drömlands son,
en infödd af Indialand.

JITANIA.

En klang som af små violiner
går svag som susning i hassel och björk,
och månen på ängarna skiner,
men skogen är midnattsmörk.
Det skymtar, det sväfvar som böljande hår,
det dansar på yra, eteriska tår.

Ti ta! Ti ta! Ti ta!

Det skymtar som barmar och halsar,
det lyfter på släp som af silke och flor,

det vajar, det viftar och valsar
i nätta, bevingade skor.

Hvem är det som håller sin vindlätta bal
vid midnattens timme i månsilfersal?

Ti ta! Ti ta! Titania!

SJÖFARAREN VID MILAN.

Vid milan har jag vaktat i vinter och vår
och längtat till hafvet i många långa år,
långt bort från min gammalmansmöda.
Från hafvet är den vind, som i tallarna går
och leker med stoftet från milan, som står
med mull öfver kolen som glöda.

Och seglen de glänsa på hafvets vida rum
och vågorna de kasta sig med dån och med
skum

mot stränderna af främmande länder.
Till hafvet, till hafvet det vida jag vill
— vid milan är jag bunden, jag kastar af
och till
med mull öfver glimtande bränder.

Och skuggorna de tätna och dagen den är all
och mörkret faller tyngre och natten kommer
kall,
det glimtar och glimtar i glöden.
Och skogen af sångerna om hafvet är full,
min själ är bedröfvad för vindsångens skull,
mitt sinne är sorgset till döden.

J UNGDOMEN.

Det glittrar så gnistrande vackert i ån,
det kvittrar så lustigt i furen.
Här ligger jag lat, som en bortskämd son
i knät på min moder naturen.
Det sjunger och doftar och lyser och ler
från jorden och himlen och allt jag ser.

Det är som om vinden ett budskap mig bär
om lyckliga dagar, som randas,

mitt blod är i oro, jag tror jag är kär
— i hvem? — ack i allt, som andas.
Jag ville att himlens och jordens allt
låg tätt vid mitt hjärta i flickgestalt.

EN VINTERVISA.

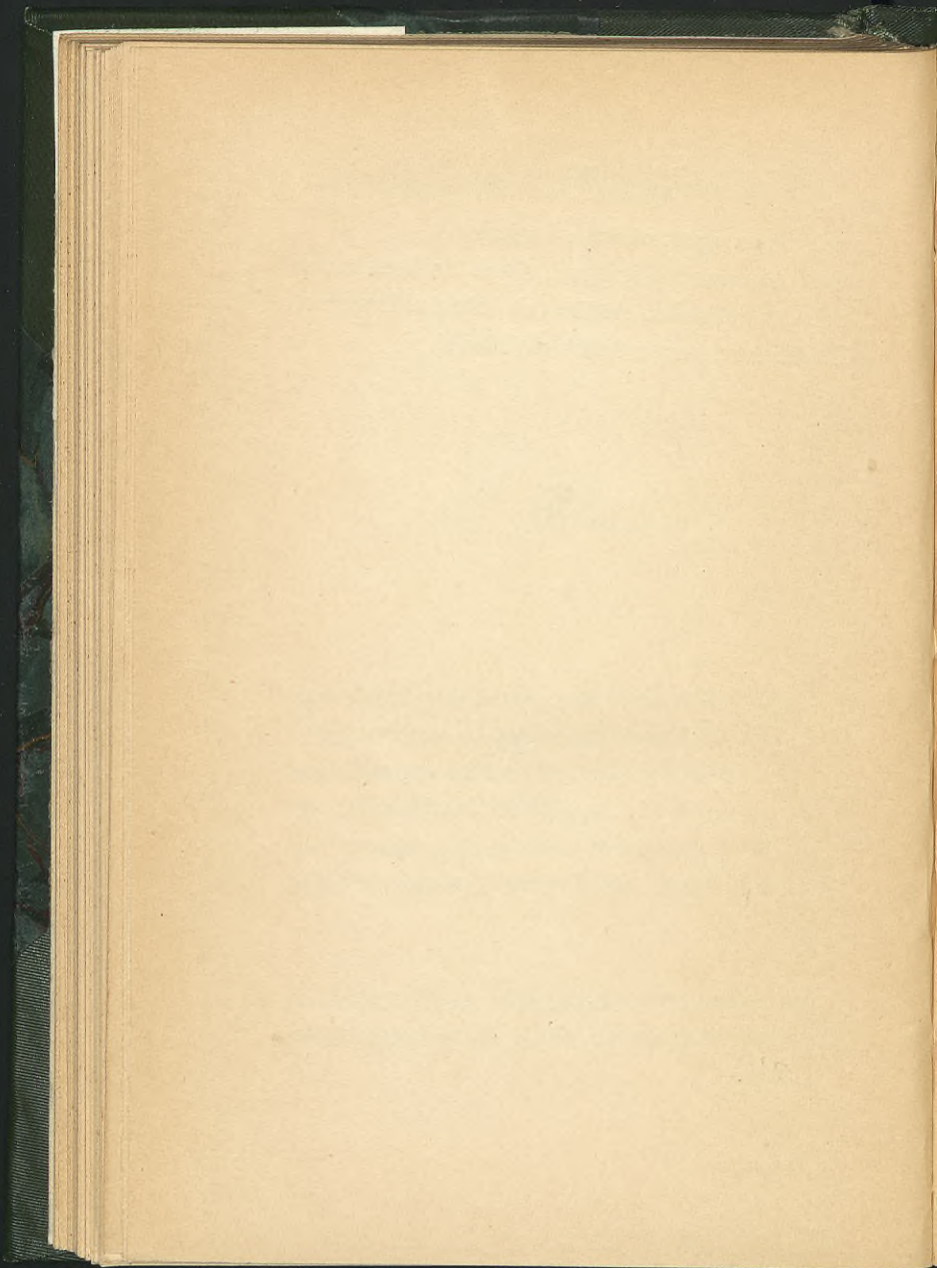

Jag sörja, jag sörja, jag sörja väl må,
ty stjärnorna så kalla på himmelen gå
och frusen och kall är hela världen.
Och mänskorna de kämpa i drifvor och snö
och vandra och gå och förfrysa och dö,
hvert vandren I, hvert leder denna färden?

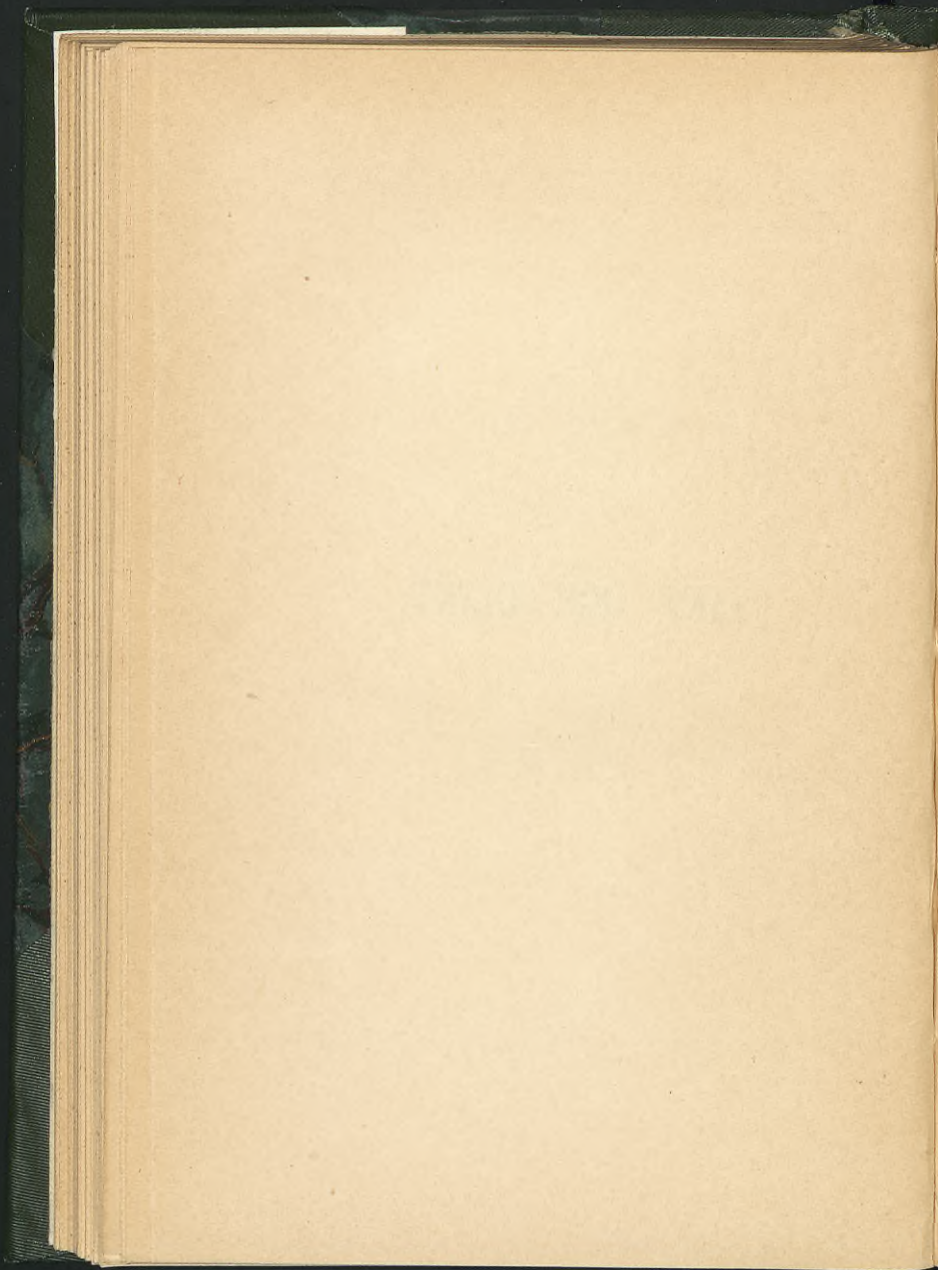
De tycka sig se ljus långt på villande stig,
de skynda sig, de tänka att snart få värma sig

och finna goda vänner i gårde.
Och kommer en i vägen, så slå de honom ner
och domna sedan själfva och vakna aldrig mer,
I mänskor, varen intet så hårdel!

LIKT OCH OLIKT.

SALOMOS INSEGEL.

Ni sade mig, jag saknar karaktär
och skolad tankegång och ordnade principer
och stadighet i tron och sådant där,
som håller mänskor uppe, när det kniper.

Det finns en gammal magisk hemlighet
om andarne och Salomos signet.

Det sägs, han tog en legion af dem
en vacker afton i Jerusalem,

kanhända var det också i Damasco,
och hvar och en han stack i ena flasko.
I halsen lät han fasta proppar slå
och satte sedan sitt signet därpå.
Det var ett fängelse, som höll mot slå och dra,
af bästa kvalitet, solidt och bra.

Nu vill jag säga eder i förtroende:
I ären andarne, i flaskor boende,
och eder stänger en förseglad propp,
hvar gång I längten ut och viljen opp!

Men jag vill hellre brännas ned till aska
än låta korka in mig i en flasko.
Och om kung Salomo på tronen satt
och bjöd att lägga sju provinsers skatt
åt höger till som lön åt hvarje träl,
som lydigt låte korka in sin själ

— den frie tiggarns staf åt vänster till
och sade välj! och ske dig som du vill!
— jag grepe stafven utan lång förbidan
och sade tack och gick åt tiggarsidan.

✻

TERSITES.

Jag kan ej annat än din lott beklaga,
du arme skorpion, som alla jaga.
Där sparkar vankas och där spö det slites,
där är du med, min stackars vän, Tersites!

Visst är du fulare att se än alla,
när darrande af hat du sprutar galla,
när du med naglar spärrade att rifvas
och ettrigt spottande ur lägret hifvas.

Och dock, du uslaste ibland elända,
i all din uselhet du är kanhända
ändå på sätt och vis ett stycke heros,
hvad än förmälas mände af Homeros!

När Agamemnon allt för högljudt skräflar
och när Odyssevs eller Nestor täflar
i dunkla råd med delfiska oraklet,
du ensam vågar skratta åt spektaklet.

När Oïliden sina puts bedrifver
för ädle skönbenskenade achiver,
som ropa: »bravo, bravo konung Ajas!»
du är den ende, som törs ropa: »pajas!»

Det är dock sanningen du ilsket slungar
i ansiktet på dessa stolte kungar,
på hela denna ädelborna liga,
som annars piskar hvarje knyst att tiga.

Och därför är du dock ett stycke heros,
hvad än förmålas mände af Homeros
— en heros är du, en, som rifs och bites
och sliter spö, min stackars vän, Tersites!

APELLES I ABDERA.

I stammarnes och staternas historia
har mången vunnit namn och glans och gloria.
Af kloka, lärda folk jag känner flera,
men intet folk som folket i Abdera.

Det fanns en konstnär i den goda-staden,
han fyllde templen och han fyllde baden
— ty stadens råd han kröp för som en fjäsker —
med sköna abderitiska alfresker,

Det sades också utaf konnässören
Kalopedilon, skodonsfabrikören:
»han målar bra! precis som andra målat!
Det är som just på samma läst de sålat!»

Det var förträffligt taladt af skomakarn,
som var det sagdt af själfva jordomskakarn,
och sedan dess begynte man värdera
skomakarsmakens domslut i Abdera.

Nu var det så, att alla målarskråna
om stilens renhet voro mycket måna
och thy de gjorde karl med kropp och kläder
precis som han blef gjord af deras fäder.

Men deras fäder målade i lifvet
uti en stil, som svor mot perspektivet,
och därifrån så kan man derivera,
att allt blef snedt, som målats i Abdera,

Då kom Apelles från Athen till staden
och gick och dref i templen och i baden
och såg på alla dessa mästerstycken,
Abderakonstens vidtberömda smycken.

Han kom att stanna vid en led megera,
som skulle föreställa just Abdera.
Då svor han till på attiskt vis: »nä kynä,
den dära gumman är ju sned i synal!»

Men det var dumt att svära si så dära,
ty många abderiter voro nära,
och genast höjde sig ett hotfullt mummel:
»skall du Abdera chikanera, drummel!»

Kalopedilon, han ni vet, skomakarn,
tog också skarpt itu med vedersakarn
och sade: »håll din mun, den arga leda,
hvem målar nånsin människor icke sneda?»

Apelles tar ett kol och med en näsa,
som pekar rätt, ger svar på denna snäsa.
Abderas bild blef ganska presentabel,
när hon befriats från sin sneda snabel.

Men då blef vreden het i konstskomakarn:
»vid Hermes och Kronion, dunderbrakarn,»
han sade, »du kan bruka kol och krita,
det ser jag nog, men inte kan du rita.

Ett kvinnfolk kan du skapa folklikt nog i syna,
men inte kan du måla alls, *nä kynna!*
Och kom ihåg det ordspråk, som för resten
befallt skomakarn hålla sig vid lästen!

Det var Apelles' egna ord, som sades,
de hade icke sjunkit ned till Hades,
men spridts som ordspråk, välbekant i klangen
— det kom tillbaka liksom bumerangen.

Och folket tog upp stenar ifrån backen
och slängde dem Apelles uti nacken,
och han drefs ut af barn och unga stojare,
som skreko: »drag åt Tartaros, din skojar!»

Apelles gick till lunden i Dodona
att fråga fåglarne i ekens krona:
»finns det ett medel att hellenisera
och göra folk af folket i Abdera?»

Oraklet svarade med gåtfullt allvar:
»gör guld af trä, gör hästar utaf kalffvar,
försök med bräckjärn och med tång, som biter,
att vrida rätt förvridna Abderiter!»

BELYSNINGSFRÅGAN.

De tändes, de nya elektriska tankarne,
det lyste, det sken i hvarenda vrå
— då skreko de gamla eländiga dankarne:

»det tar eld i hvar knut!

släck ut! släck ut!

låt pusten blåsa och saxen gå!»

Men skulle man sett något fräckare,

den heliga talgens gäckare,

elektriska lågor, stora och små,

sig läto ej släckas af talgljussläckare,

men brunno ändå!

Tablå!

YÄNTAN.

Vår framtid tycks mig lik en dunkel vall
af tunga moln med kopparglans i färgen,
som mörkgrön brons stå skogarne på bergen,
som bläck är sjön och ån som smält metall.
Af ångest pressas lifvets hjärtekammar,
du starka makt, du makt, som slår och flammar,
gif ljus, bräck sönder kvalmet med en knall,
slå tungt, slå hårdt med dånets dofva hammar.

JAKT.

Lakejerna gäfvo mig skrapa
och skänkte mig stolt sitt förakt,
emedan jag ej kunde skapa
mig om till en svansande apa,
dresserad af dem som ha makt,
till konsten att bocka med takt.

Ty sälja sin frihet för slantar
och gula galoners prakt
och tacka sig mjuka som vantar
för guldets, som rockarne kantar,
och oket på nackarne lagdt,
det kalla lakejer för takt.

“BRISTANDE PIETET.”

Att samojederna ha ben till gudar
och medicinmän gå omkring i hudar
och skrämma negerbarn vid Tanganjika
— det kvittar mig lika.

Men komma svarta trollmän och predika
fetischpredikningar från Tanganjika
för hvite män i Europas midt
— då vill jag begabba dem fritt.

TILL PUBLIUS PULCHER.

När på ditt bord det skummande grekiska
vinet,
drufvor från Kios och Lesbos i guld och
kristaller
lyste mot stufvade tungor af tusen fasaner,
när från svängande brons gick ett sken, som
beglänste
marmor från Paros,

När under punisk purpur det memfiska dunet
lockade gästen till mjuk sybaritisk hvila,

vaggad till drömmar af klangen från attiska
flöjter,
dårad af Lalages dans öfver mattor från Indus,
dårad af vinet,

Då var det smickrande sorl af patriciska
stämmor,
då satt senatorn med leende läppar vid bordet,
då steg beröm från hjärtat af hundrade vänner:
du är den förste i Rom och den främste i
Latien,
Publius Pulcher!

Nu är din boning ödslig och tom, och på
bordet
sörjer falernen vid sidan af måltidens armod,
fattigmans bröd och fattigmans torftiga rätter.
Skum är din boning och naken och kulen
och kal som
Capreas klippor.

Skuggan sitter som gäst och som gammal
förtrogen
mörk vid din sida och stirrar och nickar och
tiger.
Tystnaden väntar och lyss efter vännernas
röster
— öde och stum är din boning, en stämma
ej höres,
— icke en hviskning.

Dock det kommer en tid, då du längtar
tillbaka
bit till den torftiga koja, som nu är dig
ödslig.
Hemlös — utan ett stöd för ditt värkande
hufvud
— ödmjukt böjd skall du gå ibland forna
klienter,
tiggande brödet.

När som en stafman du sitter i låga tavernen,
målet för druckna hetärens och brottares löje,
kanske vid minnet af slösade hundra talenter
Lalages åldriga rusiga händer dig räcka
vin och oliver.

Sörj dock icke, att tiden har ändrat ditt öde,
skymt dina vänners ögon, att icke de se dig,
tömt dina skatter och gjort dig till trälarnes
like
— lifvet har kastat sin mask och med lättare
sinne
går du till Hades!

UR ANABASIS.

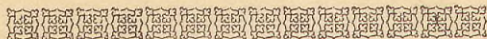
— När så barbarerna fördrifvits eller dödats,
lät Xenofon hellenerna slå läger
och taga fram af de förråd, som ännu ej
förödats,
och bjuda in till gästabud hellenernas strateger.
Och rundt omkring han lät soldaterna
få samla sig i jämna lag om sina matransoner
allt efter städerna och staterna,
arkader hos arkader och lakoner hos lakoner.

Och Xenofon, som jämt gaf akt, när något
samtal fördes,
att få besked om tankarne hos männen,
förvånades och i sitt hjärta rördes
af tal, som gick från man till man, från vän-
nen och till vännen,
med tänkespråk från filosoferna
och trösterika stycken från Homeros
i växling med de glädtigt sjungna stroferna
till Foibos och Athena och till Eros.

Och segervinnare i knytnäfkamp bedömdes
och berömdes,
Euripides med Sofokles han hörde samman-
ställas,
och allt som glädjen steg och krus och skålar
tömdes,
blef männens sinne mer och mer liksom försatt
till Hellas.

De togo ris och löf och skönt bekransade
de gjorde lek och dans i trädens svalka,
och ganska väl och vackert dansade
Stymfaliern Sofainetos citalka.

Men Xenofon, som kom ihåg den hårda veder-
möda,
hellenerna fått genomgå och ännu måste bida,
och hungersnöd och frost och efterblifna döda,
var stolt och glad att se hellener kunna lida
och ändå kunna glädja sig och höja sig
till mera ädla ting än sorgen öfver nöden
och icke som barbarer böja sig
i skräck och vanvett under hårda öden. —

SIGURD JORSALAFAR.

Och yret piskar och stormen snor.
Kung Sigurd sitter i tempelkor
och stirrar tungsint och folket tror,
att Sigurd lyssnar på psalmer.
»Vår stackars gamle, vår gode kung,
hans hår har grånat, hans själ är tung!»
— kung Sigurd drömmer, att han är ung,
kung Sigurd drömmer om palmer!

Det vandrar vågor i Sudersjö,
 det ståndar palmer på Sikelö,
 där mogna drufvor, där mognar mö,
 för hårde härmän på hafven!
 — Kung Sigurds panna är hög och bred,
 hon sjunker tungt emot handen ned
 — det går en hviskning i folkets led:
 »kung Sigurd lutar mot grafven!»

Vid Akersborg ståndar striden hård
 och yxa klingar mot hillebård.
 Där rider höfding i bräm af mård,
 hans häst är blodig i manen!
 — Kung Sigurds blick vandrar skum och vild
 från Helge Olavs till Jungfruns bild
 — »O Helge Olav, var Sigurd mild,
 kung Sigurd brottas med fanen!»

Och snöstorm hviner om tempelknut,
 och aftonsången är sjungen slut.

»Följ med, o kung, förrän snön fyllt ut
de sista stigade spåren!»

Han svarar icke, hans tanke flyr
från frost och vinter och storm och yr
— som segerherre kung Sigurd styr
med gyllne stam i Bosporen.

ETT HELICONS BLOMSTER.

Och skulle jag sörja, så vore jag tokot,
ty ingen gör rakt, hvad Vår Herre gör krokot,
och ingen sorg på lifsens stråt
kan tvättas bort af gråt.

Min glädje var ringa, min motgång var mycken,
min strängalek gjord till att falla i stycken,
och gjord att förlisa min lefnads båt
— ro hit med vin för en plåt!

Så vill jag förhärda mitt hjärta och dricka
dag ut och dag in och i kruset blicka,
mitt öde i dräggen se
och ändå le.

Så vill jag ej fåvitskt med Herranom tvista,
men dricka och le, tills mitt hjärta vill brista
och själen får hvila i dödens hus
— ro hit med än ett krus!

EN LITEN COMEDIA

om kärlekshandelen mellan den
saligen i Gudi afsomnade Herren
Herr Erik Stenbock, som var en arg
skalk, och den likaledes saligen hädanfarna
ädela jungfrun Fröken Malin Svantesdotter
af den högvälborna och höggrefliga
Sturesläkten,
korteligen och i enfaldiga rim ihopskrefven
till förnöjelses och löjlighets uppväckande
sampt
dygdesamma, väläskeliga Brita Lisa Elfvedahlia
på dess sjuttonde årsdag käriligen och ödmjukligen
tillägnad
af
Hon Vet Väl Hvem.

Teatrum skall vara föreställd att vara i mjölkekammaren på Hörningsholms gård och där skall vara fillebunkar och smörbuttor och andra sådana persedlor, som till en mjölkekammare rätteligen höra.

Fröken Malin skall taga något smör af buttone och knåda och vända det såsom skicke-
liga kvinnor det pläga och hon skall sjunga
visan om lindormen och hans fästemö.

Då skall Herr Erik insticka sitt hufvud af
dörren och kväda det följande:

Min ädela fränka, god dag, god dag,
var intet rädd, det är baresta jag!
Att längta sent och tida,
det kunde jag inte lida,
kär Malin ville jag skåda,
jag kunde ej därför råda!

Svarar Fröken Malin:

Ack, hjärtans frände, hvad gören I här?
I veten fuller, hvart detta bär,
I veten väl, att moder
på Eder intet är goder!
Hon hafver sagt, att hon Eder skall slå
och banka på ryggen brun och blå,
det slutar med stort elände,
min hjärtans aldera käraste frände!

Säger Herr Erik:

Den gamla fru Märtha är hård som sten
imot sitt eget kött och ben,
skall hennes hårda vilja
två kärliga vänner skilja,
som vuxit tillsamman likt rot och mark,
likt rot och stam och stam och bark,
det skolen I intet tänka,
min hjärtans aldera käraste fränka!

Svarar Fröken Malin:

I veten det allt för mycket väl,
I talen ut af min egen själ,
jag ville all världen gifva
att få hos Eder blifva,
men Herren Gud i himlen är vred
på kärlighet i förbjudna led,
vi måste sörja bara
och låta lyckan fara!

Säger Herr Erik:

Det är ej sant, det vill ej Gud,
det är blott ett dårligt mänskobud
och det spans upp till skam och sorg
af leda munkar i Romaborg
och aktas slätt af både
Kung Jan och Hans Förstliga Nåde,
I skolen ej därpå tänka,
min hjärtans aldera käraste fränka,

men viljen I följa i löndom mig,
då vill jag sträfva redelig
att vara Eder till måtter,
som voren I kejsarens dotter.
Jag hafver alltren åt Eder köpt
en gyldenring, i Välskland stöpt,
och andra ädela smiden
och samvet och atlask och siden.
Men viljen I intet följa mig,
då varder mig tungsam lifvets stig,
— när jag hafver sörjt mig afdaga,
då skolen I sucka och klaga!

Svarar Fröken Malin:

Min själ är af gråtandets tårar full
alltför Edar myckna kärlighets skull,
och vore det intet för moderkär,
som hafvit för mig så stort besvär,
jag följde till världens ände
min hjärtans aldera käraste frände!

Säger Herr Erik:

I sen det själfver, I ären mig huld,
I ären i hjärtat god som guld
— så låter oss komma tillsammans
i kärlighets frögd och gamman!
Kär Malin hafver bekymrat sig blek
allt utaf mycken sorg och kärlek
— kär fränkan skall intet sörja,
rättnu skall bröllopet börja,
det varder en lyster och lustiger dans,
och fränkan skall hafva både krona och krans,
och röd skall fränkan skina
som tulipanerna fina!

Svarar Fröken Malin:

Kär fränden lägger så väl sitt tal,
hans kärlighet gifver mig intet val,
han kunde en sten beveka,
jag kan honom intet neka,

han är så bålder en riddersman,
Gud hjälpe mig att jag intet kan,
ty världen tager min heder
och moder blifver så vreder!

Säger Herr Erik:

Den gamla Fru Märetha
skall intet få till att veta,
förrän vi hafva tillsamman gått
och prästens läsning öfver oss fått
— hon får allt sin arghet svälja
och bjuda oss komma och helja!
Jag hafver befallit Pehr Stalledräng
i morgon tida gå upp ur sin säng
och hålla redo en åka
och så skall jag Malin råka
uppå det gamla stället
i morgon vid hanegället,
— där stiga vi upp i slädan
och fara hastelig dädan!

Inträder Fru Märtha och skriar:

Hvad sysslar du här, ditt leda skarn
och vore du intet min systems barn,
så tage mig själfva Håken
jag ställde dig visst vid kåken.
Jag hafver ju redan sagt dig förr
att hålla dig dädan från våran dörr
alltsom ett skadeligt villedjur
—hvad gör du här i min mjölkebur?

Svarar Herr Erik:

Min ädla Fru moders syster,
I varen intet så dyster,
jag ville blott smaka innan jag dör
på kära Fru fränkans färska smör
och öfver bunkarne gapa
och något fillemjök lapa!

Skriar Fru Märtha:

Du tröstar att bjäbba med munden mot,
jag vänner jag gäfvē din trilska bot
att dambet af dig ryker,
din dugenicks och stryker,
men packa dig genast hädan!

Dä skall Herr Erik hasteligen gå fram till
Fröken Malin och taga midt omkring henne
frammanfrån och gifva henne ett *osculum* eller
kyss på munden och säga lägt:

Förglömmet intet slädan!

Därefter skall han fortfärdigt gå ut af
dörren och Fru Märtha skall banka honom i
bakhufvudet med en vispekvast och Fröken
Malin skall gråta bitterligen, vid det täckelset
faller.

* * *

Nota Bene för Auctor. Här kan Nils Daniel,
ty han är allt kändert, få sin *Comediam* tillbaka.
Han kan hädanefter låta vara att beskänka Brita

Lisa med sine fransöske rimkonster och lättfärdighetsblomster. Hon är intet för honom, så mycket han vet det, och tör han hädanefter intet sticka sin näsa till prästegården, så frände han ock är.

Tör ock vara bättre för Nils Daniel att mera beflita sig om *Theologia* och *Grammaticis* än om *Comedia*, som är ett bländverk af lögnaren från begynnelsen och alls intet tacknämigt för en *Studioso Theologiae*.

Efter han är så förfaren i gamla händelser, tör han ock veta, hvad ynkelig ända, som på sistone kom ut af Fröken Malinses och Herr Erikses ogudaktiga kärlighet och förhäfvelsefulla olydnad.

J:s Elfved:ius.

CORYDON TILL CHLOE.

I dalens lugna famn en stilla bäck sig rörer
i gröna mossan fram bland sköna blommors
släkt,
och ifrån trädens hvalf man fågelsånger hörer
och bladen böja sig för små zefyrers fläkt.

På himlens blåa grund den stolta Phebus
tågar
ibland de lätta moln som herden mellan lam,

men af det höga ljus, kring gudens hjässa
 lågar,
 ej någon stråles sken till bäcken hinner fram.

I skuggans svala skygd en nymf sig tyst
 förnöjer
 med sina fingrar små att binda sig en krans.
 Dess pudervita hår dess ljusa hy förhöjer,
 som rosens hy förhöjs af solens klara glans.

En hvit herdinnhatt, beprydd med röda ränder,
 är fästad som ett tak på denna blomstidyll;
 så satt väl mången gång vid greska floders
 stränder
 den höga svanens nymf ell' modern af Hercule.

Dess lilla purpurmund om dygdens oskuld
 talar,
 en klädning af musslin dess hvita kropp beklär;

ej fanns det förr en nymp som hon i Thules
dalar
så lik i skick och allt gudinnan från Cythère.

Då går en herde fram inunder trädens grenar,
dess rygg är krökt af sorg, dess hy är blek
och tård,
dess fötters matta steg dess trötta gång försenar
som efter Hectors lik gick Priams dystra färd.

Han når till nymfens fot och faller ödmjukt
neder
på bägge sina knän och tager hatten af
och ger sin kärlek luft i tårar och i eder
och säger: »gif mig ja ell' går jag i min graf!

Till Fiulands barska krig som fendrik går
min bana
att emot ryssars svärd med tapperhet bestå

och under Martis sold och konung Gustafs
fana
jag söker mig min död, om jag ej dig kan få!»

Så klagar han och ber och ymnigt tårar gjuter,
och herden det är jag, och nymfen det är du.
Så säg mig, Chloe kär, hvad rådslag du be-
sluter:
skall jag i döden gå ell' vill du bli min fru?

EN TYSK FLICKUNGE.

Därinne i salongen
de gjorde fin musik,
det skrek och skröt i sången
och dröp af romantik.
Det var så mycket »Weinen»
och »Gluth» och »Heldenmuth»
— jag gäspade i mjugg och gick
i Wintergarten ut.

Jag lät musiken låta
och sökte mig en bänk
och såg fontänen gråta
sitt vemodsvåta stänk.
Och palmen stod och drömde
om Heinrich Heines tid.
Det var »die blaue Blume» visst,
som himlade bredvid.

En cactus stod och tänkte
på »varats» gåta tyst,
och under lagern blänkte
en Kejsar-Wilhelms-byst.
»Der Heldenmuth», »das Denken»
och romantikens låt!
— jag var så led vid allting tyskt
och svor en »Schwere Noth».

Då hördes någon fräsa
— hvad nu, finns här en katt?

då stack det fram en näsa,
då klang det som ett skratt.
Då stack det fram en näsa,
en käck och fin och späd,
då kek det fram en liten en
bakom ett mandelträd.

Det var en liten pyssling,
kokett och graciös,
en tummelitens syssling,
en liten lustig tös,
och öfver hvita gazer
föll hennes blonda hår
— det var en dam på si så där
en åtta, nio år.

Jag hade allt en aning,
en dunkel aning om
den högst diskreta maning,
som från buskaget kom.

Vi läste i hvarandra,
vi kunde godt förstå,
att det var kurra gömma, som
vi bägge tänkte på.

Nåväl, så gömma kurra,
så kurra gömma då!
Hon svängde som en snurra,
hon skuttade på tå.
Och jag smög listigt efter
med långa tysta steg,
och hon kröp in och gömde sig
och höll sig still och teg.

Hon lagade sig varligt
bland blommorna en bädd
— det var så rysligt farligt,
hon var så rysligt rädd.
Vi låddes att hon råkat
i någon jättes sal

— hon var prinsessan Edelweiss
och jag var Rübezahl.

Och stackars hon blef funnen,
o sorg, o nöd, o kval!
— det vattnades i munnen
på jätten Rübezahl,
»Kom fram, kom fram, prinsessa,
nu skall jag äta dig!
Var snäll och gör dig riktigt söt,
ty jag skall äta dig!»

Hon kom på alla fyra,
prinsessa som hon var.
Då grep det oss en yra,
en trolsk och underbar.
Vi svängde och vi slängde
som på den värsta bal
— den hvita fröken Edelweiss,
den svarte Rübezahl.

Då tystnade musiken,
»der Heldenmuth» tog slut
och hela romantiken
kom röd och svettig ut,
och vi, vi måste skiljas,
»adé, adé, adé!»
Vårt långa sorgliga farväl
var allt en syn att se.

Adé, adé, prinsessa,
vi äro vänner vil!
Du svettas ej som dessa
heroiskt tyskeri,
är ej Thusneldas dotter
med kejsar Siegesgreis,
men fén, som drager folk till folk,
prinsessan Edelweiss!

DEN SVENSKA CELADONS KLAGO-
VISA ÖFVER DE SVARTE
MORHIANER I AFRIKA.

De svarte svarte Morhianer,
de gå med nakot ben
och bära ring i näsone
och göra mig stort men,
de svarte Afrikaner,
som kallas Morhianer.

Jag visade min luta
för desse svarte män

och sade: »det är ljufligit
att spela uppå den.»
De togo den i handen
att gräfva uti sanden.

Och sade: »dårlig spade
de hvite hafva må.»
Sen togo de min stöfvelknekt
och satte strängar på
och sade: »du skall spela
på denna goda fela!»

De gräfde med min luta
dess Afrikanska graf.
Nu spelar jag på stöfvelknekt
och spelar ganska braf,
ty Celadon är vaner
vid svarte Morhianer.

HERR LAGER OCH SKÖN FAGER.

ELLER EN LITEN VISA OM HURULEDES KÄRLEKEN
KOMMER OCH GÅR.

Skön fager, I sen, hur de blomster och blader,
Skön jungfru, de liljor så ljufliga stå,
och göken han galer så nöjder och glader!
— »Herr Lager, Herr Lager, I låten mig gå!»

De björkar de luta sig samman vid stranden,
Skön jungfru, oss lyster att lustvandra där,
Skön fager och finer, I räckten mig handen!
— »Herr Lager, I gören er intet besvär!»

Ett gyldene skrin har jag ärft af min moder,
det skolen I äga, Skön fager och fin!
— »Herr Lager, Herr Lager, I ären för goder,
jag aktar ej guld eller gyldene skrin!»

Så gå, hvart I vill, och så drag, hvart Er lyster!
— »Herr Lager, Herr Lager, I ären mig kär!»
Då susade skogen och göken blef tyster
och ljufligen doftade blomster och bär.

Men nu stå de björkar af kvälldagg begjutna
och skamröd är solen som blod eller vin.
På ängen vid ån stå de liljorna brutna,
vid åbrädden gråter Skön fager och fin.

INGALILL.

Inga lilla, Ingalill, sjung visan för mig,
min själ är så ensam på lefnadens stig.
mitt sinne är så ensamt i sorgen.
Inga lilla, Ingalill, sjung visan för mig,
den klingar mig så lyckosam, så god och
tröstelig,
så mild i den ödsliga borgen.

Inga lilla, Ingalill, sjung visan för mig,
mitt halfva kungarrike det vill jag gifva dig
och allt mitt guld och silfver i borgen.
Min kärlek är mitt silfver och guld i min borg,
mitt halfva kungarrike är hälften af min sorg,
säg, Inga lilla, räds du för sorgen?

EN FATTIG MUNK FRÅN SKARA.

Mitt lif är i nedan och klent nu mitt verk,
jag fattige olärde bortrymde klerk,
en bortlupen broder bara,
fördömd af kapitlet i Skara.

Nu är jag en gammal och böjder man,
åt den onde gifven af kyrkans bann
för dråp och trilska och kätteri
och af kungen förklarad för fågelfri.

Alltsedan Lasse Kanik jag slog,
10 de hafva mig jagat som ulfven i skog.
Det enda de funno tillrätta,
det var min munkehätta.

Jag var väl en dårlig och genstörtig munk,
jag tog väl törhända för mången en klunk
15 i lön ur herr Abbatis tunna
och syndade svårt med en nunna.
Jag hade armar och ben af järn,
med löskemän slogs jag i hvar tavern
7 med konor och gigare drog jag
20 och Lasse Canonicus slog jag.
Och ånger och plåga kom ut däraf,
jag lefde i främmande land af draf,
det själfvaste svinen rata,
som det är sagdt i Vulgata.

25 Dock var jag ej än i den ondes klor,
ty mycket godt i människan bor.

Jag var på en stormig och villsam stråt,
 som när Väneren kastar en fiskares båt
 och ändtligen honom till stranden bär,
 fast sargad och slagen af klippor och skär,
 och det som brister och felas
 kan ännu lagas och helas.

Då satte de mig i en nattmörk bur,
 se'n drefvo de mig som när vilda djur
 sig trängta att bytet slita
 och rifva och gnaga och bita.
 De lärde mig dödssynd och dolskhet och hat,
 och bitterhet blef mig till dryck och mat.
 Jag kände mig död och dömd och såld,
 en förtappad själ i satans våld,
 mitt hem var bygdt i Gehenna,
 jag ville mörda och bränna.
 Men suset i skogen och forsens röst
 och morgonens sken, som går upp i öst,
 och regn, som i hösten gråter,
 de gáfvo mig kärleken åter.

Och daggen och bäcken och fågelens sång
och ängarnes blommor och älgens gång
och ekorreus glädje i granens topp,
de gáfvo mig åter lefnadens hopp
och gáfvo mig åter min ära
och lärde mig ny en lära.

Det är icke sant som jag lärde förr,
att någon är utanför himlens dörr,
ty hvarje själ därinom går
och ingen är get och ingen får.
Den gode han är väl ej så god
som själf han tror i sitt öfvermod.
Den onde han är ej så ond ändå
som själf han tror, när kvalen slå.
Thy skall du ej mycket berömma,
ej mycket häckla och döma.

Och han som sitter så mäktig i Rom,
han får väl utan mig sin dom

65 med munkar och höga präster,
som kalla sig doktor och mäster.
Och herren som sitter så stolt i sin borg
han får väl att bära, han ock, sin sorg
och sorgen den träffar väl hertig och kung,
70 på kejsaren själf faller sorgen tung
och alla på villvägar vandra,
hvi skulle jag banna och klandra?

Och människan vandrar på jorden om
och ingen vet, hvarifrån hon kom
85 och ingen vet, hvart leden bär,
och ingen vet, hvad lifvet är.
Men fram genom långliga strider
det dagas väl bättre tider,
då ingen är ond och ingen är god,
80 men bröder, som kämpa i onskans flod
och räcka hvarandra handen
att hjälpa fram till stranden.

Om världen ock min ära tog
 och ensam jag sitter i mörkan skog
 85 och aldrig skall bättre tider nå,
 så vill jag ej sörja och klaga ändå,
 ty fågelen flyger så glad mot sky
 och solen går upp hvar morgon ny
 och björken om vårarne knoppas,
 90 hvi skulle då jag ej hoppas?

Törhända när tusende år ha gått
 som skyar hän öfver kojor och slott,
 det drager i skogen en ryttare fram
 och binder sin häst vid björkens stam
 95 och gläntar på dörren och tittar in
 på torftigheten i hålan min.
 Och då får han se mitt fattiga prent,
 med vildpenna skrifvet på pergament.

Då säger han: »se, han visste, han
 105 hvad nu är känt af hvarje man,

men kostat så långan långan strid
på jorden i långan långan tid
— och ändå var han bara
en fattig munk från Skara!»

Innehåll.

Vermländska låtar.

En hög visa	7	Det var dans bort i vägen	37
Vackert väder	12	Stina Stursk	41
Indianer	16	Farväll	43
Vallarelåt	20	Beväringa	46
Skogsrän	22	Skojare	48
Våran prost	24	Elin i Hagen	51
Jonte och Brunte	27	Lars i Kuja	54
Åktenskapsfrågan	31	Landsvägsmaja	56
Jan Ersä och Per Persa	33	Bjällerklang	58

Griller och grubblerier.

En ghasel	65	Hvad är sanning?	79
Döden	67	Den ryske anakoreten	81
En främmande man	70	Boken	86
Hydra	72	Världens gang	88
Lifsglädjen	75	Mefisto	90
Vänner vid sjukbädden	77		

Stämningar och stämningsbilder.

I skogen	97	Jag ville, jag vore	119
I solnedgången	106	Titania	122
Viken	108	Sjöfarande vid milan	124
Vid myren	111	I ungdomen	126
Vinternatt	114	En vintervisä	128
Sorgebudet	117		

Likt och olikt.

Salomos insegel	133	En liten comedia	160
Tersites	136	Corydon till Chloe	170
Apelles i Abdera	139	En tysk flickunge	174
Belysningsfrågan	144	Den svenske Celadons klagovisa	180
Väntan	145	Herr Lager och Skön fager	182
Takt	146	Ingalill	184
“Bristande pietet”	147	En fattig munk från Skara	185
Till Publius Pulcher	148		
Ur Anabasis	152		
Sigurd Jorsalafar	155		
Ett Helicons blomster	158		

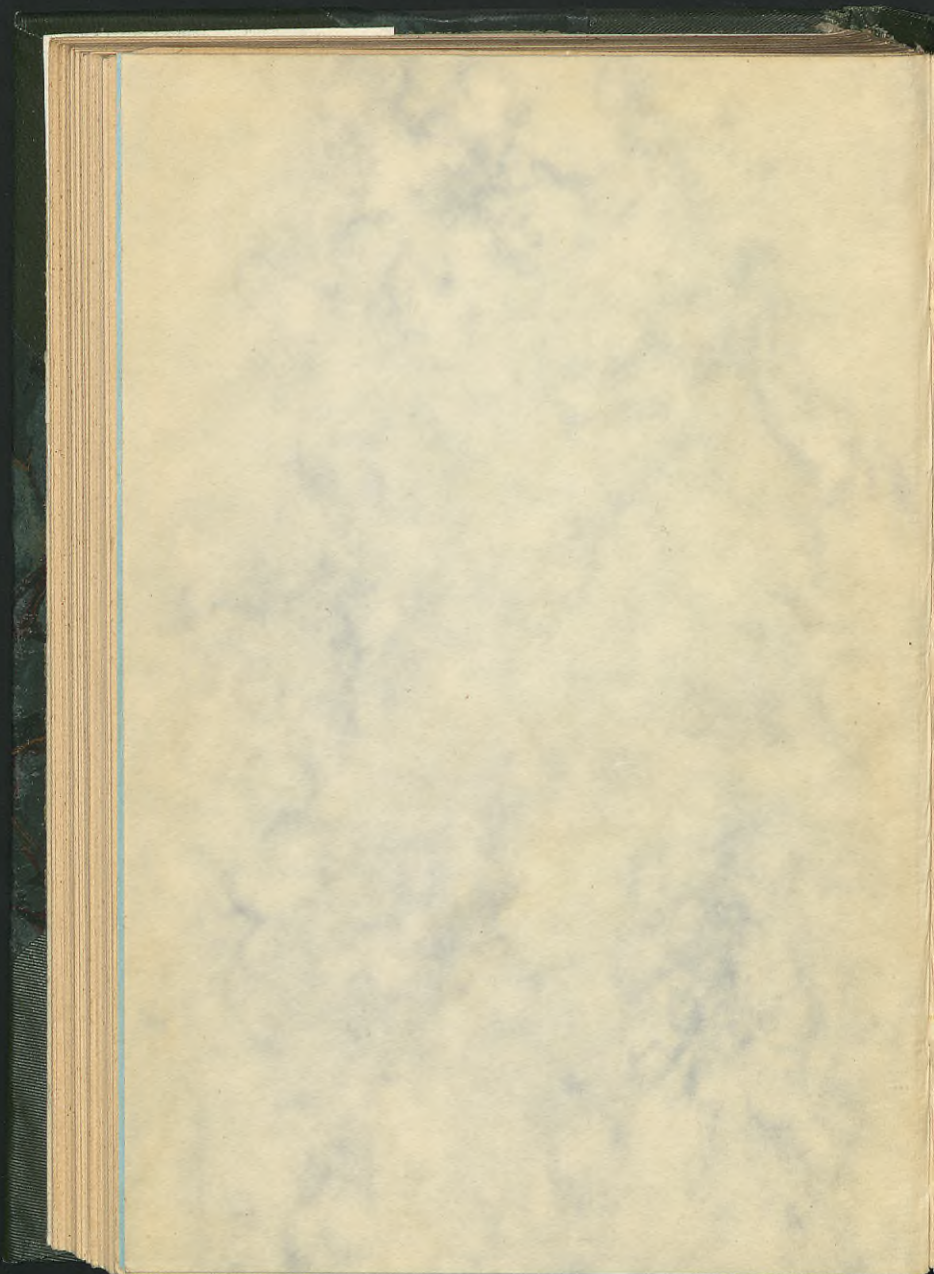

2:a uppl. 4-

Nyare Diktsamlingar

utkomna på ALBERT BONNIERS förlag.

- Björck, Ernst, *Valda Dikter*. 4:e uppl. 3 kr.; inb. 4 kr.
Damm, Ivar, *Dikter*. I: 50; inb. 2: 50.
Fredin, Edv., *Efterlemnade dikter*. 2: 75; inb. 4 kr.
Hallström, Per, *Lyrisk och Fantasier*. 2: 75.
Heidenstam, Verner, v., *Vallfart och Vandringssår*.
Dikter. 3 kr.; inb. 4: 50.
Hertzberg, Rafaël, *Barndomshemmet*. Bilder och
stämningar. I: 50.
— *Finska toner*. I: 50; inb. 2: 25.
Josephson, Ernst, *Svarta rosor*. Dikter. I: 25.
Kléen, Emil, *Helg och söcken*. I: 25.
Levertin, Oscar, *Legender och Visor*. 2: 75; inb.
4 kronor.
Mörner, Birger, *Tattar-Blod*. Ett dikthäfte. I kr.
Puschkin, Alex., *Onegin*. Rysk sederoman på
vers. Öfvers. af *Alfred Jensen*. 2: 50; inb. 3: 50.
Reuter, Jonatan, *Nya Sånger och Dikter*. 2: 75;
inb. 3: 75.
Rydberg, Viktor, *Dikter*. I:a saml. 4 kr.; inb. 6 kr.
— *Dikter*. 2:a samlingen. 2: 75; inb. 4: 50.
— *Faust*. Sorgespel af GOETHE. Öfvers. 2:a uppl.
4: 75; eleg. inb. 6: 75.
Strindberg, Aug., *Dikter på vers och prosa*. I: 50;
inb. 2: 50.
— *Sömngångarnätter på vakna dagar*. En dikt på
vers. I: 50.
Tavaststjerna, K. A., *För morgonbris*. Dikter. 2:a
uppl. 2: 75; inb. 3: 75.
— *Nya Vers*. *Vuxen för hemmet*. — *Fågelfri derute i*
verlden. — *Från pojkhäven*. 3:ne dikter. 2: 50; inb. 3: 50.
Topelius, Zach., *Sånger*. I. *Ljungblommor*. Sjunde
af förf. reviderade uppl. 3 kr.; inb. 4 kr.
— *Sånger*. II. *Nya blad*. 2:a uppl. 3 kr.; inb. 4 kr.
— *Sånger*. III. *Ljung*. 3 kr.; inb. 4 kr.
Wetterhoff, Karl, *Dikter och Bilder*. Med förfins
porträtt och lefnadsteckning. 2: 25.
- 26/9
Huds.
70 k

1001847067

1, 65

JOHN JOHNSON
BOKBÄNDARE
GÖTEBORO

